

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 26.—
za en mesec . . . 2-20
za Nemčijo celoletno . . . 26.—
za ostalo inozemstvo . . . 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . 2.—
V upravi prejemov mesečno . . . 1-80

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . 7.—
za Nemčijo celoletno . . . 9.—
za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENE

Inserati:

Enostolpna petstvrsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)

za enkrat . . . po 20 v
za dva- in večkrat . . . 15.,
pri večjih naročilih primeren
popust po dogovoru.

Poslano:

enostolpna petstvrsta po 40 vin.

Izhaja vsak dan, izvenredno
deluje in praznike, ob 5. uri pop.

Redna letna priloga Vozni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne branilnice avstrijske št. 24.797, ograke 26.511,
bosn.-hero. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 138.

Uganke, ki niso uganke.

Početje entente v sedanji vojni je stavilo svetu že mnogo čudnih političnih uganek. To pa niso bile uganke sfinge, sploh ne nameravane uganke, za katerimi bi se skrivalo nekaj skrivnostipolnega, presejane, marveč od volje entente čisto neodvisne uganke, ki so temeljile v glavnem v presenetljivem nasprotju ententinih odredb in opustitev z zahtevami, ki jih je v dotičnem trenutku staval zdravi razum. Saj nekaj so si vodilni možje četverosporzuma pač mislili pri tem, kajti večkratne istočasne, četudi brezuspešne ofenzive pa raznih bojišč dajo domnevati neko skupno, enotno voljo. Torej povzročajo zijačoče nasprotje med zahtevami razuma in početjem entente večinoma edino sramotna nemoč, da bi izvršili večkrat slovesno naprej oznanjeno voljo.

Najfrapantnejši primer doživljamo zopet te dni: S smešno, histerično ljubosumnostjo so Italijani tedaj, ko so bili še naši zavezniki, pazili na vsak naš korak na Balkanu. Kadarkoli so v političnih dogodkih le od daleč slutili kako zvezo z albanskim vprašanjem ali Lovčenom, so takoj postali kritični in grozeči. Tudi zgolj navidezne aspiracije in stremeljenja onstran Adrije so se zdele italijanskim državljanom in še bolj častniškemu javnemu mnenju — notranje italijanske zadeve. Ta vprašanja niso bila Italijanom nič manj važna nego odrešitev »neodrešenih« onstran črnožoltnih kolov. Ob ustanovitvi samostojne Albanije in kasneje se Italija ni hotela zadovoljiti niti s tem, da se ji je priznala v južni Albaniji izključna interesiranost; kasneje se ji je morala priznati Valona in s tem odločilni vpliv v Albaniji sploh. Pozneje se je tudi pokazalo, kako so italijanski zastopniki v Albaniji izigraovali proti nam izdajalca Esad pašo, ki ga je Italija po aretaciji krila. Z eno besedo: človek bi mislil, da bo Italija zastavila vse sile, da zavaruje svoje stališče onstran Adrije, v Albaniji, in da za vedno odrine Avstrijo od Lovčena, v katerih stvarih je bila preje tako silno občutljiva.

A kaj smo dočakali? Ko se je približala ne diplomatična, marveč dejanska katastrofa na Balkanu za Italijo in njene zaveznike, tedaj se Italija ni niti zgenila! Mirno je gledala, kako so avstro-ogrške čete osvojile Lovčen, zasedle Cetinje in vkorakale v Skader. S prekrizanimi rokami je stala, ko je črnogorski kralj ponudil kapitulacijo in prosil za mirovna pogajanja.

nja. Da so potem pod pritiskom javnega mnjenja v Italiji in po zahtevi zaveznikov 75letnega kralja pregovorili, da je prelomil besedo, je brez pomena. Črnogora je zasedena in vrhutega so pooblaščenca črnogorske vlade kljub kraljevemu koraku podpisali kapitulacijske pogoje. Stvari se razvijajo dalje, avstro-ogrške in bolgarske čete stoje in prodirajo v Albanijo — Italija se pa še vedno ne gane. Sedaj bi bilo že tudi prepozno. Odkod ta brezbriznost Italije za onostransko jadransko obalo? Ni brezbriznost, marveč nemoč; Italija si ne upa geniti, ker ji postaja že samo breme na severu pretežko.

Med ententine uganke spada tudi Solun. Tam so izkrcali čete v pomoč Srbiji, in sicer veliko premalo, dokler je bila rešitev še mogoča, potem pa, ko je bilo že vse izgubljeno, več in več. Človek bi mislil, da je postal Solun s propadom Srbije brezpredmeten. Četverosporzumniki sponirajo očividnemu prvotnemu namenu nov pomen, ki se razkričava sedaj kot glavna stvar. Iz Soluna naj bi se z istočasnim sunkom Italijanov in ostankov srbskih čet iz Albanije izvedel pohod v srce Bolgarije. Brez krilnega kritja po kakem zavezniku si takih velikopoteznih operacij niti misliti ni mogoče. In vendar se zopet nihče ne gane, ko osrednji zavezniki, ki imajo že celo severno Albanijo v rokah, nadalje najresnejše ogrožajo to krilno kritje in od dne do dne bolj izginja nada za kooperacijo s solunsko oboroženo močjo. Uganke? Ne, marveč nemoč, izvesti svojo voljo.

Seveda se najde ondi, kjer manjkajo umni pojmi, vedno kaka beseda ali geslo, ki reši iz zagate. Tako označuje sedaj sovražno časnopisje Solun za balkanski Ypern. Sedaj ko sta popolnoma zasedeni Srbija in Črnogora in tudi severna Albanija — čemu Ypern? Tudi to je samo navidezna uganke in ima samo ta namen, da prikrije ententino nemoč.

Dalmatinsko odposlaništvo na Dunaju.

Pri prestolonasledniku.

Dunaj, 29. jan. (K. u.) Nadvojvoda prestolonaslednik Karol Franc Jožef je sprejel danes ob 11. uri dopoldne na dvoru 11 članov dalmatinskega poklopnega odposlaništva, ki sta je vodila glavar dr. Ivčević in namestnik grof Attems. Dr. Ivčević je naglašal v svojem nagovoru, da odgovarja srčni želji odposlancev Dalmacije, da tudi prestolonasledniku izrazijo čustva neizpre-

menljive zvestobe dalmatinskega prebivalstva nasproti cesarski hiši. Naglašal je, kako globoko so se vtisnile besede polne očetovske ljubezni, ki jih je govoril včeraj cesar in spominjal na vesel odmev, ki ga dobe v celi Dalmaciji. Končal je z željo, naj ostane tudi dalje naklonjen Dalmaciji.

Prestolonaslednik je odgovoril, da lahko zagotovi odposlaništvo, da je poklonil kraljevine Dalmacije globoko ginila cesarja. Prestolonaslednik je toplo pohvalil zgledno junaštvo dalmatinskih vojakov in požrtvovalnost domačega prebivalstva in se je najprisrčnejše zahvalil za izražena čustva.

Z vsemi odposlanci se je več časa razgovarjal.

V mestni hiši.

Dunaj, 29. jan. (K. u.) Po avdienci pri prestolonasledniku se je podalo dalmatinsko odposlaništvo v mestno hišo. Ko so si ogledali zbirke in slavnostne prostore, so se zbrali člani v sejni dvorani. Podžupan Hierhammer je v svojem nagovoru slavil neštete dokaze hrabrosti dalmatinskih vojakov na bojišču in je pozdravil v imenu mesta. V svojem odgovoru se je zahvaljeval dr. Ivčević na prisrčnem sprejemu in je prosil, naj podpira mesto Dunaj gospodarski razvoj Dalmacije. Županu dr. Weiskirchnerju so brzojavili.

Avstrijske čete zasedle Lješ in Sveti Ivan Meduanski.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 29. januarja. Uradno se poroča:

Naše čete so zasedle jadranski pristanišči Lješ in Sv. Ivan Meduanski.

V Črnigori je položaj neizpremenjen. Iz raznih krajev dežele se poroča, da je priredilo prebivalstvo našim četam, ko so vkorakale, slovesen sprejem.

Orožja so dozdaj, če vstajemo tudi lovčevski plen, izročili pri glavnih zbirališčih: 314 topov, nad 50.000 pušk in 50 strojn. Štetje se še ni zaključilo.

Dunaj, 30. januarja. Uradno se poroča:

V Črnigori je mirno. V Sv. Ivanu Meduanskemu smo zaplenili dva topova, zelo veliko topniškega streliva in znatne množine kave in žita.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

× × ×

Nove podrobnosti iz Črnogore.

Vojni poročevalec Schulz poroča iz vojnega tiskovnega stana 28. t. m.: Danes sta izročili orožje dve brigadi. V Kotoru sem videl danes prve črnogorske vojne ujetnike, med njimi so bili tudi v francoske uniforme oblečeni. Neki letalni častnik, ki so ga ujeli Črnogorci dne 18. novembra v Sandžaku, je bival v Cetinju v odločilnih trenutkih. Črnogorci, ki so prijazni Avstriji, so mu pripovedovali, da je dobilo mi-

nistrstvo 24. dec. v stari skupščini nezaupnico, nakar je odstopilo. V neki viharji tajni seji je opozicija hujskala, naj nadaljuje vojsko. Sklenilo se je, da se vzdrži, če sporazum drži, kar je obljubil. Medtem je pričelo ljudstvo sovražiti sporazum. Črnogorci so rekli ujetnikom: Naj storno Svabi z nami kar hočejo, če le Lahe pošteno premagajo. Sovražiti so pričeli tudi Francoze in Russe, tudi s Srbi niso bili zadovoljni. Naši ujetniki v Cetinju so lahko natančno zasledovali napad na Lovčen. Črnogorce je popolnoma presenetil, ker niso sploh mislili, da je mogoče napasti Lovčen in da je gora nepremagljiva. Zelo so bili presenečeni, ko so zagledali naše sivolase črnovojnike pred žičnimi ograjami. Cetinjski policijski mojster je tekal po kavarnah in pozival moške: »Sokolovi hajdi na Lovčen!« Častniki, ki pridejo iz Črnogore v Kotor, pripovedujejo, da se je črnogorska armada že popolnoma razšla. Pri Podgorici ni nobenega moža več na svojem mestu, pač so pa nemiri tu in tam v deželi. Več jih ni hotelo izročiti orožja in so odšli na svojo pest domov. Čete so ustrelile nekaj poveljnikov. V Nikšiću, v Danilovem gradu in v Podgorici so oplenili skladišča. Turški mestni del v Podgorici so morali izprazniti. Nastoti je moralo orožništvo; med nemiri je bil nevarno ranjen orožniški stotnik. Štabni načelnik grahovske brigade je baje umorjen. Kralj je zbežal z avtomo-

LISTEK.

K zvezdam.

Dve vprašanji obračata sedaj nase vso našo pozornost. Prvo vprašanje je: vojska, drugo: naš vsakdanji kruh. Vsi časniki so polni teh dveh vprašanj. Ker pa sta te dve vprašanji razburljivi in vznemirljiva živce, gotovo ni nič napačnega, če si včasih dovolimo nekoliko počitka in svoje misli obrnemo k rečem, ki nam živce pomirijo. Med mnogimi drugimi predmeti so tudi zvezde nekaj takega, pri čemur se trudno oko odpočije in nekoliko zamoti zbegani človeški duh.

Po besedah svetega pisma imajo zvezde nalogo, da nam naznanjajo in merijo čase. In zgodovina nam priča, da so to svojo nalogo zvesto izpolnjevale od najstarejših časov do najnovejših. Pa pogledjmo danes, kako se po zvezdah meri dan.

Dan in njegova dolžina.

Gotovo ti je znana zvezda Severnica ali Polarnica. Skozi zadnji kolesi Velikega voza potegni ravno črto in jo podaljšaj za pet razdalj teh koles, pa bo zadela Severnico. To zvezdo vidiš vse noči in vsako uro vsega leta na istem mestu. Vse druge zvezde se pa sučejo okoli te zvezde, seveda samo na videz. Pogledjmo svetlejši izmed teh zvezd, n. pr. eno od zadnjih koles Malega voza, pa si natančno zapomni mesto, kjer je stala, in čas, ko si jo pogledal. Drugi večer jo naideš na istem

mestu, in ura ti pove, da je preteklo 23 ur 56 minut in 4 sek., da je prišla zvezda okoli Polarnice nazaj na svoje mesto. In to lahko opazuješ vse leto: zvezda niti ene sekunde ne bo zamudila ali prehitela. Ker se vrne vsaka stalnica vsak dan za 3 min. 56 sek. prej na svoje staro mesto, zato nam kaže zvezdno nebo ob raznih letnih časih različne prizore.

Ko bi ne bilo solnca, bi nam zvezde merile čas, in te mere bi ne bilo treba nič popravljati, ker je zvezdni čas tako stalen, da niso mogli pri njem doslej zaslediti niti najmanjše izpremembe. Zato tudi zvezdoznanci nimajo svojih ur uravnanih po solnčnem času, ampak po zvezdnem.

Vsemu drugemu svetu pa solnce odmerja dolžino dneva in njegovih delov. Solnčna mera pa ni vse dni enako dolga, in jo je treba vsak dan posebej popraviti, če hočemo imeti vedno enako dolge dneve. Že dopoldan in popoldan si nista enaka. Od začetka zime do začetka poletja je popoldan vse dni nekoliko daljši kakor dopoldan, zato ker se v tem času solnce na nebu neprenehoma vzdiguje in je n. pr. 21. marca ob svojem zahodu skoro 12 krogovih minut bližje severnemu tečaju kakor ob svojem vzhodu. Le ob začetku zime in poletja znaša razlika med dopoldnevom in popoldnevom neznatno število sekund.

Pa tudi vsi solnčni dnevi v letu niso enako dolgi. En solnčni dan je čas, ki preteče od trenutka, ko središče solnčne ploskve prestopi krajevni meridian, do časa, ko zopet pride do istega meridiana.

Od časa, ko prekriza kaka zvezda stalnica naš meridian, do časa, ko zopet stopi vanj, se zemlja ravno enkrat zasuje okoli svoje osi, zavrti se ravno za 360 stopinj. Ker so zvezde stalnice tako silno daleč od zemlje, se ji je treba obrniti vedno le za 360 stopinj, da dobi posamezne v določen meridian, čeprav na svojem potu okoli solnca spreminja svoje mesto v nebesnem prostoru. V primeru z oddaljenostjo od zvezd stalnic so razdalje zemeljske poti okoli solnca tako majhne, da ne pridejo nič v poštev, kakor bi jih ne bilo.

Drugače je glede solnca, ki je zemlji veliko bližje. Ker se pomiče zemlja okoli solnca vedno naprej, ni zadosti, da se od enega poldneva do drugega obrne samo za 360 stopinj, to je enkrat okoli svoje osi, ampak se mora obrniti še nekoliko več, da pride krajevni meridian v solnčno središče. Zato je solnčni dan daljši kakor zvezdni dan.

Zemlja se pa na svoji poti okoli solnca ne pomiče vedno enakomerno naprej. Okoli novega leta je solnce najbližje, zato je takrat njena pot najhitrejša. Tiste dni po Kresu pa je najbolj oddaljena od solnca, zato je takrat njena pot najbolj počasna. To pa vpliva na dolžino dneva. Čim hitreje hodi, tem daljši pot napravi v enem dnevu, tem več mora pridejati svojemu enkratnemu obratu okoli svoje osi, da pride krajevni meridian v solnčno središče, tem daljši je solnčni dan; čim počasneje hodi, tem krajši je solnčni dan.

Če bi se torej hoteli ravnati natančno po solncu, bi morale naše ure hoditi vsak dan drugače: tiste dni po novem letu naj-

počasneje, potem vedno hitreje in tiste dni po Kresu najhitreje, potem pa zopet vedno bolj počasi. Ker pa ni lahko mogoče, da bi se ure tako uravnale, so najdaljše solnčne dni nekoliko pristrigili, najkrajše pa nekoliko podaljšali in napravili tako imenovani središnji dan, ki je vedno enako dolg. Včasih se solnčni in srednji dan ujemata, ponajveč pa sta solnčni poldne in srednji poldne po nekaj minut narazen, pa nikoli čez 17 minut. Posebne tabele kažejo za vsak dan, koliko je treba solnčnemu času prišteti ali od njega odšteti, da se dobi krajevni srednji čas, ki ga kažejo naše srednje ure.

Je pa še drug križ s časom. Zamislimo se za nekaj časa v razmere prihodnjega mira. Na ljubljanski realki kraljuje zopet deželni šolski nadzornik Belar in lovi v svoje aparate brezžične brzojavke z vseh štirih vetrov. Pravkar je dobil poročilo, da je ura dvanajst, in — bumf — strel naznani to veselo novico vsem Ljubljančanom. Pred realko na cesti pa stoje štirje možje: vsak drži v roki svojo uro. Doma so jih natančno naravnali po solnčni uri in po tabeli, ki kaže difference med srednjim časom in solnčno uro. Eden je iz Zagreba, drugi iz Krškega, tretji iz Zagorja, četrti iz Idrije. Ko strel naznani poldne, se mož iz Zagorja sladko zasmee: kazalca njegove ure kažeta ravno poldne. Drugi pa kažejo z glavo. Zagrebčan kaže ura 4 minute čez poldne, možu iz Krškega 2 minuti čez poldne, Idrijčan pa 4 minute pred poldnem. Kako je to? Ker prihaja k nam solnce od vzhoda, morajo imeti kraji, ki so na vzhodu, prej svojo poldne, kakor ti-

bilom v Planico, od tam je pa bežal pred pobujenim ljudstvom v Skader, odpeljal se je nato v Brindisi. Lakota in beda je v Črnigori zelo velika. Meso se še dobi, a kruha in moke, kakor tudi tobaka ne, soli in petroleja. Vžigalice stanejo 70 vinarjev. Ob tej bedi so strašno trpeli naši vojni ujetniki v Podgorici, približno 600, ki so popolnoma oslabiljeni, več jih je umrlo. Dokler je bival kraljev osebni zdravnik dr. Perašić v Cetinju, je to toplo zavzemal za nje. Nemire je povzročila beda in ne volja, naj se nadaljuje vojska.

Zmedene vesti o Črnigori.

Lugano. (K. u.) Listi poročajo: Črnogorski generalnemu konzulatu je naročeno, naj pošlje v Italijo došle Črnogorce na Krf. Ko so se objavila imena tistih, ki so podpisali dogovor o položitvi orožja, je konzulat izjavil, da pooblastila niso zadostna in da se večina črnogorskih vojakov odločno vojskuje dalje. Listi poročajo, da so lastni vojaki ranili ali celo usmrtili generala Martinovića, ki je baje glavni voditelj odpora proti avstrijskemu prodiranju.

»Združene srbsko-črnogorske dežele.«

Curih, 29. jan. S srbske strani se predlaga četverosporazumu, da se reši črnogorsko vprašanje na ta način, da se kralj Nikolaj odpove prestolu in pokliče srbski prestolonaslednik za začasnega regenta »združenih srbsko-črnogorskih dežel«.

Italijanska priznanja.

Lugano, 29. jan. »Idea Nazionale« poroča, da se je pred sunkom generala Kövesza proti Črnigori vršil na Cetinju ministrski svet, katerega se je udeležil tudi Pašić. Le ta je razpravljaj o možnosti posebnega miru z Avstrijo, a načrt se je razbil vsled pretiranih zahtev Srbije. Potemtakem, pravi list, je hotela tudi Srbija skleniti poseben mir. — »Corriere della Sera« opominja vznemirjene in strastne duhove k potrpljenju in zaupanju in kaže na »mogočni čudež« italijanske vojne pripravljenosti, na kar more biti dežela ponosna. Danes je med obema vojujočima se strankama upostavljeno ravnotežje; treba le še, da se to ravnotežje premakne na korist četverosveze. K temu treba samo potrpljenja. »Tribuna« tolaži javnost, da imajo dogodki na Balkanu le mimoideč pomen. Potem pa se razvema proti nesrečni balkanski politiki četverosporazuma sploh in Italije posebej in pozivlja, naj se že enkrat s krepko roko odpravi prvotni greh in stopi na pravo pot. Manj besedičenja in več dejanj!

Bolgarsko mnenje o Nikolajevem begu.

Sofija, 30. jan. Bolgarski minister Petkov se je v nekem pogovoru izrazil, da Nikitov beg ni niti politično, niti vojaško važen. Črnogorski kralj se je hotel tako drago prodati kakor le mogoče in ni hotel svoje dežele izpostaviti usodi Srbije. Ob enem je pa samega sebe rešil sramote ujetništva in hotel s tem hkrati dokazati svojim zaveznikom, da jim je zvest in da ne sklone posebnega miru. Škoda zaradi tega bo imela Črna Gora. Avstro-ogrška akcija se nevdržno nadaljuje in avstro-ogrške čete že ogrožujejo Italijane v Draču in v Valoni.

Slaba pota v Albaniji.

Lugano. (K. u.) O Albaniji poročajo italijanski listi, da radi slabega vremena pota med Skadrom in Dračem niso dostopna.

sti, ki so na zahodu. Vsakih 15 minut zemeljske dolžine dalje proti zahodu je pol-dne eno minuto kasneje. Ker pa je iz mnogih vzrokov potrebno, da kažejo v državi vse ure enako, je v Avstriji in na Ogrskem zapovedan tisti čas, ki je na meridijanu 15 stopinj vzhodne dolžine od Greenwicha. Ta meridijan gre skozi Zagorje.

Koledarjem jako dobro služi ta za celo državo veljavni srednjeevropski čas, ko naznanjajo lune izpremene in premikanje solnca po ekliptiki. V dveh rečeh si pa s tem časom ne morejo nič pomagati: če hočejo naznaniti čas solnčnega vzhoda in zahoda in pa dolžino dneva in noči. Dan in noč sta samo na mestih, ki so enako oddaljeni od ekvatorja, enako dolga, pa še tam ne čisto do sekunde, in pa na ekvatorju, kjer sta celo leto enako dolga. Drugod je pa velika razlika. O Kresu je na južnem zemeljskem tečaju sama noč brez dne. Če gremo od tega tečaja proti severu, pridemo do krajev, kjer je dan dolg 1 uro še višje 2 uri, na ekvatorju 12 ur, na Dunaju 16 ur, v Petrogradu 18 $\frac{1}{2}$, v Arhangelsku 21 ur. Še malo bolj proti severu je pa samo dan brez noči. O Božiču je pa narobe: na severu noč, proti jugu pa vedno daljši dan. Ob začetku pomladi in jeseni pa sta po vsej zemlji dan in noč enako dolga.

Razlika v dolžini dneva se pozna že na Kranjskem. Kraji ob najbolj južni meji imajo ob Kresu in Božiču za 8 minut krajši dan, čisto daljši dan, kakor kraji ob najbolj severni meji. Koledar Družbe sv. Mohorja naznanja dunajsko dolžino dneva, ki se ob največji diferenci razlikuje od ljub-

Italijani se združili z Essad pašo.

Geni, 31. jan. (K. u.) Matin poroča iz Rima: Nemogoče je, da bi že došle čete italijani z Essad pašo, da zadrže sovražnika v južni Albaniji pri Valoni in na drugih točkah.

Angleži se zanašajo na Drač.

Haag, 31. jan. (K. u.) »Times« poročajo iz Rima: Nemogoče je, da bi že došle čete osrednjih veselil v Drač, kjer stoji veliko srbskih čet, ki pa niso sposobne za obrambo.

Upor Albancev.

Lugano, 30. jan. Iz Valone se poroča, da so se uprli rodovi južne Albanije. Nekaj Italijanov in Srbov je umorjenih.

Bolgarska albanska akcija.

Bukarešt, 30. jan. Rusko časopisje pripisuje bolgarski akciji največjo važnost. »Ruski Vjedomosti« smatrajo za nedvomno, da bolgarske čete nevdržno prodirajo dalje in stremijo za tem, da preko Elbasana zasedejo Drač in Valono. »Rusk. Slovo« izvaja, da si more Bolgarija le z zasedenjem Valone zavarovati Otrantski zaliv. Ta okolnost je silno pereča za Italijo, ki se sedaj ne more več izogniti sodelovanju v albanski akciji.

Napredovanje Bolgarov.

Sofija, 29. januarja. Glavni del bolgarskih čet, ki operirajo ob reki Skumbi, se uspešno bori v ozemlju pri Elbasanu in Strugi.

Bolgarski vrhovni poveljnik o skupnem nastopu Grške in Rumunije z Bolgarijo.

Kakor poroča »Reichspost« iz Sofije 30. t. m. je vrhovni poveljnik general Žekov rekel: Prepričan sem, da se bo dosegel popoln sporazum z Grško in Rumunijo in da bomo skupno s temi državami Balkanu dali mirne čase.

Pred sedanjem vojsko med Bolgarijo in Srbijo.

Sofija, 31. jan. (K. u.) Balkanska Pošta objavlja iz spisov, ki so jih našli v srbskem državnem arhivu v Nišu: Petrogradski srbski poslanik je brzojavil meseca avgusta 1915 Pašiću, naj Srbija Bolgariji ničesar ne odstopi, marveč se pogaja z Bolgarijo tako, da zavleče pogajanja. Sazonov je namreč upal, da pregovori Bolgarijo, naj pošlje delegate v Petrograd, da se pogajajo o Macedoniji. Pašić je odgovoril Spaljkoviću, da srbski glavni stan ne dopusti nobenega odstopa ozemlja Bolgariji, ker sodi, da zveza z Grško in z Rumunijo dovolj jamči za obstoj v Bukareštu sklenjene pogodbe in ker sodi srbski generalni štab, da je nemogoča avstrijska ofenziva. Pašić je grozil, da odstopi celo ministristvo, če bi silili Francija in Anglija Srbijo, naj odstopi ozemlje Bolgariji.

Bolgarski kralj in kraljica v Nišu.

Sofija, 31. jan. (K. u.) »Agence telegraphique Bulgare«: Kralj Ferdinand in kraljica sta odpotovala dne 27. t. m. ponoči v spremstvu ministrskega predsednika in visokih častnikov v Niš. Kralj je obiskal maršala Mackensena, nato pa vojvoda Ivana Albrehta Mecklenburškega. Opoldne je sprejel kralj velikega vojvoda Friderika Franca Mecklenburg-Schwerin, ki je imenovan za viteza narodnega reda sv. Cirila in Metoda. Pri velikem vojvodu se je priredila, in sicer v njegovem vlaku na kolodvoru pojedina, ki sta se udeležila kralj s kraljico in drugi dostojan-

stveniki. Veliki vojvoda se je odpeljal ob pol 8. uri zvečer iz Niša. Poslovala sta se od njega tudi bolgarski kralj in kraljica. Med pojedino pri maršalu Mackensenu je maršal napil bolgarskemu kralju in kraljici, ki sta se tudi udeležila pojedine. Kralj je slavil junštvo zveznih armad. Ob 1. uri ponoči sta se odpeljala kralj in kraljica v Sofijo.

Ententa in Balkan.

Ententa zasedla Karaburnu.

Milan. (K. u.) »Corriere della Sera« poroča iz Soluna: Francozi in Angleži so zasedli večeraj s podporo brodovnih divizij in mornariških oddelkov italijanske križarke »Piemonte« in ruske križarke »Askold« trdnjavo in postojanko Karaburnu, ki nadvladuje vhod v solunsko pristanišče. List opozarja, da gre za veliki Karaburnu in opozarja na važnost, ker prvič operirajo italijanske in ruske čete na grških tleh.

Solun. (K. u.) Na polotok Karaburnu so se izkrcali v varstvu ladjinih topov. Grški poveljnik je ugovarjal. Istočasno, ko so izkrcali mornariške vojske, je obkolila francoska pehota utrdbe in bivališča na suhem; ukazalo se je, naj se odstranijo prebivalci.

Solun. (K. u.) Mornariški vojski angleških, francoskih, italijanskih in ruskih vojnih ladij, ki se nahajajo v pristanišču, so se izkrcali na polotoku Karaburnu, kjer se nahaja grška utrdba. Posadka se ni branila.

Milan, 31. jan. (K. u.) »Corriere della Sera« izvaja: Francosko poveljstvo v Solunu se opravičuje, da je moralo Karaburnu zasedeti, ker sicer ne more uspešno izvajati pomorske policije pred Solunom, kjer je potopil nek podmorski čoln nek angleški transportni parnik. Grške vojaške oblasti so obvestili o zasedbi šele, ko so jo že izpeljali. Grško posadko so odstranili, pustili so pa grško zastavo.

Bern, 30. jan. (K. u.) Agence Havas: Mornariški vojski sporazuma so se izkrcali dne 28. t. m., ko je napočil dan, na polotoku Karaburnu in so zasedli trdnjavo. Oddelki francoskih, italijanskih, angleških in ruskih mornariških vojakov iz ladij so se izkrcali v varstvu topov na ladjah. Oddelki so zasedli grško trdnjavo, posadka se ni branila. Prisilili so jo, da je izpraznila prostor. Vložila je ugovor. Francoska pehota je obkolila s suhega trdnjavo. Zavezniki so morali tako nastopiti iz strateških razlogov, ker so se preskrbeli nemški podmorski čolni blizu tega obrežja z živili.

Grški kralj in ententa.

Kolin, 30. januarja. Atenski dopisnik »Ruskega Slova« je imel razgovor s kraljem, ki je ostro govoril proti ententi. Če hoče Grška ostati nevtralna, si ne želi tega radi kakega nagajanja do osrednjih sil, ampak v grškem interesu. Niti kralj, niti dežela si ne želita vojne. Kralj vé, da se bo usoda Grške rešila še za časa tega rodu; pozna položaj maloazijskih Grkov, pa ravno vsled nežne narave teh vprašanj želi meč ohraniti v nožnici. Šele ko bo udarila prava ura, bo poskrbel, da meč ne bo zastoj rjavil v nožnici.

Grška se odloči?

Berlin, 30. januarja. »Tägliche Rundschau« poroča iz Sofije: Bolgarska vlada že nekaj dni nima nobenih vesti iz Grške. Pariške vesti pa pravijo, da je v grški zbor-

nici nekdo stavil vprašanje, ki naj vlado prisili k odločitvi. Grška bi se že zdavnaj pridružila osrednjim silam, če bi gotovi krogi premagali svoje nezaupanje proti Bolgarski. Najbrže prinesejo bližnji dnevi važne dogodke.

Za brambo Aten.

Atene, 30. jan. Velik del čet, ki so jih poklicali iz notranje dežele v svrhu ojačenja atenske posadke, je že dospel. Kralj Konstantin je v spremstvu generala Dusanisa pregledal došle čete. V kolikor za vojaštvo ni bilo prostora v mestu, so ga pamestili v Pireju. Z današnjim dnevom je uvedena nad Pirejem vojaška vrhovna oblast. V luki nameščajo daljnostrelne baterije. Utrjevalna dela na vso moč pospešujejo.

Solun.

Rotterdam, 30. jan. Glasom vesti iz Soluna so grški vojaški krogi mnenja, da centralni državi ne bosta prej napadli ententinih čet pri Solunu, dokler Albanija ne bo očiščena Srbov in Črnogorcev. Vendar se pa smatra za verjetno, da četvero-spornost ne bo čakal na to, marveč bo v ugodnem trenutku uvedel ofenzivo.

Francoski letalci pri Pazali.

Solun, 31. jan. (K. u.) Agence Havas: Letalci so uspešno poizvedovali pri Pazali. Povzročili so občutno škodo. Vsi letalci so se vrnili.

Laške čete na Rodu.

Bukarešt, 29. januarja. Kakor se poroča, so izkrcali Lahi na otoku Rod dve pehotni diviziji. Ta vest pa dosedaj še ni potrjena.

Kri.

Dunaj. (K. u.) Sovražne sile so odgovorile na ugovor osrednjih veselil proti zasedbi Krfa, češ da je to potrebno, ker sta osrednji veselili osramotili leta 1864. zaječeno nevtralnost Grške s tem, da sta uporabljali Krf kot oporišče svojih podmorskih čolnov.

Z merodajne strani se tozadevno obveča, da se ni noben podmorski čoln osrednjih veselil posluževal Krfa in grških voda za oporišča.

Angleži gospodarijo tudi na Kreti.

Rim, 31. jan. (K. u.) Agenzia Stefani poroča čez Atene: Angleži so izkrcali v Rethymo (Kreta) nek oddelek, da prime nemškega državljana Walterja Masatera, ki biva v nekem tamošnjem hotelu.

Radoslavov o Balkanu.

Dunaj, 30. januarja. »Az Est« poroča iz razgovora z bolgarskim ministrskim predsednikom:

Večina srbske inteligence je zbežala; starejša generacija se je ponosno izjavila za Bolgare. Samo najmlajši so srbskega mišljenja, pa tudi ti bodo pod novo vlado izpremenili svoje prepričanje.

Ze ob obisku v Nišu se je Bolgarom črnogorska kapitulacija zdela sumljiva. Takoj so mislili na Nikitino zvijačo. To je storil najbrže iz družinskih ozirov na hčere. Pa ker je princ Mirko ostal doma in so pooblaščenici podpisali kapitulacijo, to kaže, da hočejo rešiti vsaj vladarsko rodbino. Razmere so Nikita prisilile, da igra vlogo kralja Leara in se žrtvuje za hčere.

Na Grškem se vedno bolj krši suvereniteto. Če avstrijske čete udarijo na Solun, bi se stvar znala drugače zasukati. Mi mirno čakamo.

Vojska z Italijo.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 29. januarja. Uradno se poroča:

Nobenih posebnih dogodkov.

Dunaj, 30. januarja. Uradno se poroča:

Nobenih posebnih dogodkov.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Laško uradno poročilo.

Rim, 28. februarja (K. u.) Topništvo je delovalo posebno živahno na marsikaterih mestih v Karniji. Sovražnik je poizkušal zvečer dne 27. t. m. po ljuti pripravi s topovi ob zgornjem teku Soče, da bi nas vrغل iz naše ogrožene postojanke na malem Javorčku. Odbili smo tri napade sovražnika s težkimi izgubami zanj. Naše čete so zopet zasedle severnozahodno od Gorice ponoči na 25. t. m. del izgubljene-ga ozemlja in so se tam ustalile. Včeraj v tem odseku le boji s topovi, strojinicami in z bombami. S kraške visoke planote se poroča o drznem vltomu nekega lastnega oddelka v nek sovražni strelski jarek južnozahodno od Sv. Martina.

Boji za Oslavje.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Gorico hočejo Lahi po vsej sili. Vsaj Gorico bi hoteli že enkrat pokazati kot uspeh vseh osem mesečnih bojev na soški fronti.

V prvi bitki pri Gorici so se zagnali z vso močjo na Kalvarijo. Tu pa je stala železna straža Dalmatincev. Kaj jim je pomagalo, da so tupatam zavze-li kos jarka, ko so se morali z velikimi

ljanske za kakih 18 minut. Morda bi bilo bolj prav, če bi se uredil koledar v tem oziru po središču Slovencev.

Gibanje planetov v februarju 1916.

Najlepši prizor nam napravi ta mesec, Venera in Jupiter. Venera se vedno bolj bliža Jupitru, in 14. februarja 7 minut pred štirimi jutraj je samo 27 minut proti severu od njega oddaljena, to je še malo manj, kakor znaša premer solnca ali mesca. Sicer sta jutraj za nas nevidna, pa ju lahko pogledamo prejšnji in naslednji večer, ko tudi ne bosta veliko dalje parazen.

Venera ima sedaj tako lice kakor luna, ko se bliža ščepu. Bliža se zemlji. Njene ploskve se vedno manj vidi, pa vendar prav počasi pojema; njena svetloba pa raste, čim bližje je zemlji. Zahaja vedno kasneje, na koncu mesca v naših krajih ob 9 $\frac{1}{4}$ zvečer.

Mars vzhaja v začetku meseca ob 5 $\frac{1}{4}$, na koncu meseca ob 3. uri popoldne, stoji torej zvečer že precej visoko. Zanimivo je opazovati, kako hiti iz Leva nazaj proti Raku. Če se primerja dan za dnem njegovo razmerje do precej svetlih stalnic v Levu, se njegovo gibanje prav lahko zasleduje.

Saturn stoji v Dvojkah in se pomiče na desno, proti zahodu nazaj, pa tako počasi, da njegovega gibanja ni lahko opaziti.

Solnce in mesec.

Vsak večer in skoro celo noč se vidi sedaj na nebu krasno ozvezdje Orion. Tri enake svetle zvezde, postavljene v ravni črti, tvorijo pas tega orjaka. Naše ljudstvo jih imenuje Jakopova palica. Naivisti iz-

med teh treh zvezd stoji še za eno tretjino manj, kakor se nam vidi široko solnce, pod nebnim ekvatorjem. Ko bi ta zvezda na svojem vsakdanjem navideznem potu od vzhoda do zahoda zapustila za seboj kako sled, n. pr. rdečo črto, bi nam ta črta lahko predstavljala nebni ekvator, ker bi, kakor rečeno, tekla tik poleg njega.

Solnce je ves mesec februar še pod črto in sicer prvi dan opoldne 17 stopinj in 24 minut, to je toliko kakor 32 solnčnih ploskev v tisti velikosti, ki se nam vidi ta dan. Zadnji dan meseca je pa samo še 8 stopinj ali malo manj kakor 15 solnčnih ploskev pod ekvatorjem. Marsikje so imeli ves december in januar senco. Kako veselo bodo pozdravili solnce, ko jim bo ta mesec zopet posvetilo izza bližnjega hriba ali izza sosedove hiše.

Solnce je pol leta pod nebnim ekvatorjem, pol leta nad njim. Mesec pa se giblje veliko hitreje in ostane samo 14 dni nad ekvatorjem in 14 dni pod njim. V svoji največji razdalji od ekvatorja stoji kake tri stopinje višje in nižje, kakor solnce v največji razdalji. V letošnjem februarju se vzdigne nad ekvator 6. ob 8. uri 56 minut popoldne in se vrne nazaj pod ekvator 20. ob 9. uri 47 minut popoldne. Dne 3. febr. je mlaj. Staro, preskušeno pravilo pravi: »Prima, secunda nihil; tertia aliquid; quarta, quinta qualis, tota lunatio talis.« To se pravi po domače: »Kakršno vreme je četrtri in peti dan po mlaju, tako bo do prihodnjega mlaja.« Seveda velja tudi tu stara resnica: »Nobeno pravilo ni brez izjeme.«

izgubami zopet zapustiti! V drugi bitki je poizkušal Italijan prodreti na Sabotinu. Grozno je delovala njegova težka artiljerija, pa vse ni nič pomagalo. Ako je vdrl čez dan tupačam v naše postojanke, so mu to naši ponoči z obrestmi poplačali. Konečno je poizkušal svojo srečo med Kalvarijo in Sabotinom, v okolici male briške vasi Oslavje. Zmagoslavno je našteval Cadorna, koliko jarkov so zavzeli, koliko metrov so prišli naprej, le da bi s tem zakril sramoto, da nima še Gorice.

Precej časa je ostal položaj neizpremenjen. Razen vsakdanjih malih prask ni bilo večjih bojov ob goriškem območju. Sedaj pa so začeli naši s protinapadi na Oslavju. Prvi sunek se je dobro posrečil. Nad tisoč ujetnikov, več strogih pušk in mnogo streliva so zajeli. Toda, ker so bila vsa sovražnikova kritja deloma od naših deloma pozneje od italijanskih topov popolnoma razrušena, ni bilo mogoče držati višine.

Dne 24. t. m. pa so okrog dveh popoldne mogočno zagrmeli naši topovi. Vse baterije, ki so namenjene za Oslavje, so bljuvale neprestano svoj ogenj na hribeček. Včasih se ni moglo niti razločevati posameznih strelcev. Bilo je tako neprestano grmenje in treskanje, da se je zemlja tresla. Tam od Oslavja pa je odgovarjalo bobnenje eksplozivnih izstrelkov. Kakor da bi postal mali hribeček naenkrat ognjenik, so se dvigali velikanski stebri dima, kamenja in zemlje proti nebu. Zaporedoma so se prikazovali beli oblaki šrapnelov. Dim granat in šrapnelov se je mešal s padajočo večerno meglo, katero imamo izjemoma tudi pri nas, v temen oblak, ki je zavlil vso okolico bojnega meteža.

Nato se je pričel pehotni napad. Strojnice in infanterijske puške, naše in italijanske, vse vprek so pokale in divjale. Mnogokrat so prišle italijanske krogle prav do nas. Toda kmalu je vse ponehalo.

Velika vest pride: Višina Oslavje v naših rokah. Kmalu tudi vidimo ujetnike, ko jih peljejo na brigadno poveljstvo. Kakor navadno niso posebno potrti. Veseli, kakor pravijo, da so ušli živi pravemu peklu, ki so ga jim napravili naši topovi. — Krvavorudeče je zalilo solnce za Brdi, kakor bi se napilo krvi za domovino padlih junakov.

Drugi dan zvečer so pa hoteli Italijani naše potom artiljerije spraviti zopet nazaj. Več baterij najtežjega kalibra je koncentriralo svoj ogenj na malo višino. Razen teh je mnogo drugih srednjega in malega kalibra. Vojaki, ki so stali v najhujšem ognju na Kalvariji in na Sabotinu, so pravili, da kaj takega še niso doživeli. Tam so sicer tudi tako streljali, pa ne na tako tesen prostor. In vendar so vzdržali naši tudi ta peklenjski ogenj. Niso se umaknili niti za ped od pridobljenih točk. »Vsak izmed njih je junak.« Pravil mi je častnik, ki je bil tudi tam. »Junak, vreden, da večno živi v zgodovini!« Bili smo v Galiciji, v Karpatih, v Srbiji, toda tako še ni bilo nikjer. Dokler branijo našo domovino taki junaki, je ne bodo sovražniki zmagali, tudi če jih pride še enkrat toliko, kakor do sedaj.

Uspeh pri O. — Odlikovani poveljniki Dalmatincev.

Profesor Lovrić poroča v »Našem Jedinstvu«:

18. januarja 1916.

Iz uradnega poročila Vam je znan uspeh, ki so ga dosegli naši danes ponoči pri O. Našim je poveljeval polkovnik P., poveljnik dalmatinskega domobranskega polka, a kot bataljonski poveljnik se je poslal sin hrvaških Aten, našega Dubrovnik, major pl. S. Številu ujetnikov je zopet narastlo: 976 mož, 34 častnikov, med njimi en major; razen tega 5 strogih pušk in trije metalci min.

Dasiravno so Italijani polne tri mesece utrjevali to postojanko z vsemi tehničnimi sredstvi, in čeravno so pred njihovimi okoli stali trikratne žične ovire — naši so vse to zmagali v malo urah. Pomislite: ako bi bilo šlo za splošno našo ofenzivo, bi bila katastrofa za Italijane že tu. Ali ni to Italijanom strašen »memento« za ono, kar jih še čaka?

Kakor strela se je danes po naših okoliših razlegla vest, da je glavno mesto Črne Gore v naših rokah. Zrak so pretresali dalmatinski in bosanski vzkliki: »Živio!« Lahi so se gotovo prestrašili in mislili, da bomo navalili nanje na celi fronti; začeli so sipati ogenj iz vseh topov, ki so jim bili na razpolago. Seveda Cadornovi otroci v svojem razburjenju niso videli nobenega pravega cilja in tako so naši prepevali, dočim so oni trosili municijo.

Na ostalih frontah priličen artiljerijski ogenj, drugače nič posebnega.

Nj. Visokost naš prejasni prestolonaslednik je sam osebno odlikoval junaškega poveljnika glasovitega polka dalmatinskega domobranstva g. polkovnika P.

Junaku se je na prsih zablestel Leopoldov red.

Enak red je naš bodoči vladar pripel na prsi z lovorom ovenčanemu polkovniku, naše gore listu, poveljniku domobranske artiljerije g. R. S. Njegove vrline, vojaške in strokovne sposobnosti vsakdo občuduje.

Te dni je Nj. Visokost nadvojvoda Leopold Salvator, ljubimec našega Zagreba, s hvalo obsul našega polkovnika in naše junaške hrvaške sokole.

Nj. Visokost nadvojvoda prestolonaslednik je po našem gospodu divizionarju sporočil pozdrav in pohvalo celi naši diviziji, v kateri je največ Dalmatincev.

Sv. Lucija trdno v naših rokah.

Dunaj. (K. u.) Iz vojnega tiskovnega stana: V že popravljenem poročilu italijanskega generalnega štaba dne 25. t. m. govori Cadorna o italijanskih postojankah. Lahko bi se zato sodilo, kakor da se nahaja Sveta Lucija v italijanski posesti. Dejansko je pa v naših rokah, kakor znano, ne le kraj Sveta Lucija, marveč tudi gorski greben trigonometar 588 zahodno od Svete Lucije.

Na Javorčku.

Dunaj, 29. jan. Iz vojnega poročevalskega stana se poroča: Od časa bojev pri Oslavju se kaže na laški bojni črti mir, ki se prekinja le z malimi podjetji. Tako je včeraj popoldne napadlo naše topništvo z ognjem neko laško postojanko na jugozahodnem pobočju Javorčka. Sovražnik je imel velike izgube in je bežal. Zvečer je prodril nek oddelek koroških domobrancev v porušeno laško postojanko in je privedel 1 stotnika in 82 mož berzalskega polka št. 12 kot ujetnike. Naše izgube so bile neznatne, sovražnikove pa zelo velike.

Odstavljeni italijanski generali.

Lugano, 31. jan. (Kor. ur.) Odstavljena sta dva italijanska generalna poročnika in en generalni major. Neki generalni major je vpokojen, neki generalni poročnik je zopet nameščen kot poveljnik. En major in en poročnik sta obsojena radi goljufije v 7 letni zapor z degradacijo.

Francoski ministri obiščejo Italijo.

Rim, 31. jan. (Kor. ur.) Agenzia Stefani: Uradno se napoveduje, da obišče francoski min. predsednik Briand Italijo sredi februarja. Spremljevali ga bodo minister Bourgeois, državni podtajnik Thomas, ravnatelj političnih zadev in štabni načelnik generalisima Joffreja.

Ministrska posvetovanja.

Budimpešta, 29. jan. (K. u.) Danes so se nadaljevali posveti članov avstrijske vlade z ogrskimi ministri, ki so se jih udeležili tudi strokovni poročevalci gospodarskih resortov. Včerajšnja seja je trajala do pol 8. zvečer. Sledil ji je razgovor ministrov. Avstrijski ministri so se posvetovali danes dopoldne v hovelu pri »Angleški kraljici« z ministrskim predsednikom Stürgkhom, nato so se podali avstrijski ministri in sekcijski načelniki kakor tudi ostali navzoči strokovni poročevalci po 10. uri v finančno ministrstvo, kjer se je nadaljeval včeraj prekinjen posvet. Posvetovali se bodo najbrže cel dan. Člani avstrijske vlade, spremljajoči jih sekcijski načelniki in strokovni poročevalci potujejo danes ob 11. uri ponoči na Dunaj.

Budimpešta, 29. jan. (K. u.) Avstrijski ministri in strokovni poročevalci so se posvetovali cel dan in se bodo v kratkem posveti nadaljevali. Ob 8. je priredil grof Tisza na čast avstrijskim ministrom pojedino. Ob 11. uri 45 minut ponoči se je vrnil grof Stürgkh z ostalimi avstrijskimi ministri in z njih spremljevalci na Dunaj.

Dunaj, 31. jan. Iz Budimpešte so se vrnili na Dunaj dne 30. t. m. ministrski predsednik grof Stürgkh, železniški minister pl. Forster, poljedelski minister Zenger, finančni minister pl. Leth in trgovinski minister pl. Spitzmüller. Z istim vlakom so došli na Dunaj ogrski ministrski predsednik grof Tisza, trgovinski minister Harkany in finančni minister Teleszky. Hrvaško-slavonski minister Hideghety je odpotoval dne 29. t. m. z Dunaja v Budimpešto.

Važna Wilsonova izjava.

Berlin, 30. jan. »Lokalanzeiger« poroča iz Rotterdama: Sedaj so došla natančnejša poročila o Wilsonovem govoru v Rashway Bussines Association. Predsednik je odločno priporočal, naj se Amerika bolj krepko oboroži. Sicer je v svoji poslanici na kongresu rekel, da oborožba ni nujno potrebna, vendar od tedaj se je marsikaj naučil. Ameriško ljudstvo nima bolj globokega čustva kakor je ljubezen do miru. Večkrat sem kljub krepkemu odporu ohranil mir in sem pripravljen vsak čas vso svojo moč porabiti, da odvrnem katastrofo vojne, ker sem prepričan, da Američani ničesar bolj ne ljubijo kakor miru.

To so načela, na katerih sloni njihovo življenje. Pripravljeni so vsak čas svoje ime in čast braniti z orožjem. Nočem izzvati kakšnega spora, pa tudi se ne strahopetno umakniti; če je kaka stvar, za katero se mora dežela in vsak državljani bojevati, tedaj je to nedotaknjenost svetega prepričanja.

Razmere, v katerih je svet danes, niso tiste kakor pred kratkim. Ne morem z gotovostjo reči, kakšne bodo te razmere jutri. Besedo »jutri« vzamem prav dobesedno. Ne drznem se tega zamolčati in deželo obdržati v misli, da bo solnce jutri ravno tako sijalo kakor danes. Zedinjene države ne bodo nikdar napadle, dokler ne pride njihova čast v poštev, se bodo ognile vsemu, kar bi moglo kaliti svetovni mir. Toda Amerikanci niso gospodarji razvoja stvari, toda gotovi moramo biti, da se stvari, katero ljubimo, služi z vso zvestobo, pripravljeni moramo biti proti vsemu, kar jo ogroža.

Rumunija.

Žito in avdijske.

London, 29. jan. (K. u.) V zbornici je lord Robert Cecil odgovoril: Žito, katero je vlada kupila, se bo izvozilo po vojski; do tedaj je vladi na razpolago. Cecil ni hotel povedati, po kakšni ceni je bilo žito kupljeno.

Berlin, 30. jan. »Times« poročajo iz Bukarešte: V torek bo kralj, v sredo pa Bratianu sprejel nemškega poslanika, ki se je po kratkem obisku vrnil v soboto v Bukarešt.

Bratianu odhaja?

Črnovice, 29. jan. »Czernowitzer Tagblatt« izve: Radi velikih nasprotij je v Bratianujem kabinetu nastala kriza in velja kot omanj. Demisije pričakujejo v bližnjih dneh. Dokler ne bo novega kabineta, ni pričakovati, da bi se Rumunija v zunanji politiki odločila.

Gospodarsivo.

Preskrba z jarim žitom. Vojni žitno preskrbovalni urad nam piše: Za spómladansko setev se bo potrebovalo še precej jarega žita za seme, zlasti pšenice in rži, da se obsejejo njive, ki so jeseni ostale neobsejane, in da se na novo posejejo njive, kjer bi bila ozimna setev pozebla. Zato se pozivljajo vsi kmetovalci, ki imajo jaro pšenico in jaro rž, da naznanijo vsak pri svojem županstvu, kolikor jim še preostaja, če ohranijo zase toliko kolikor rabijo sami za seme. Vso ostalo jaro rž in pšenico, morajo oddati Zavodu za promet z žitom, ki jim bo dal v zameno takoj ozimno pšenico in rž. Kmetovalci, ki bodo tako zamenjali žita, ne bodo nič na škodi, ker jim bo zavod doplačal pri 100 kg K 1 za čiščenje. Tudi bodo kmetovalci dobili iz ozimne rži več moke, kot bi jo iz jare, ker je ozimna rž težja. Drugače ne bodo imeli kmetovalci za zameno nič stroškov, ker bodo vse preskrbeli komisijonarji našega zavoda.

Važni nasveti! Vsak dan prihajajo nove naredbe, ki se tičejo važnih vprašanj vojaške dolžnosti, prometa z raznimi pridelki in izdelki ter njih maksimalnih cen. Za te naredbe mora vsakdo vedeti, če naj se z njimi okoristi, oziroma če naj ne pride v neprimliko ali celo v kazen. Te naredbe se sicer v vseh listih redno objavljajo, a vsi ljudje listov ne čitajo in vrhutega se iz tednikov ali polmesečnikov za naredbe prepozno izve, zato je najvažnejša razglasitev v dnevnikih. Priporočamo vsem župnim uradom, županstvom, kmetijskim podružnicam in zadrugam, da vse take naredbe, ki so važne za ljudi, ob sedanjem vojnem času izstrižejo iz listov ter jih po vaseh na takih krajih in na tak način prilepijo, da jih more vsakdo brati.

Ajdove in druge pleva ter seneni drobci bo nakupoval deželni odbor za izdelovanje močnih krmil, če mu bo mogoče v bližnji bodočnosti izvršiti svojo namero in ustanoviti tvornico za izdelovanje močnih krmil. Ponudbe, v katerih je navesti približno množino vsakovrstnih plev in senenega drobirja ter zahtevano ceno, je nemudoma poslati kranjskemu deželnemu odboru v Ljubljano. Oddano blago se bo lahko tudi zamenjalo za primerno množino močnih krmil.

Nakup plemenskih kobil v Ameriki. C. kr. kmetijsko ministrstvo name-rava nakupiti — če se izkaže to kot umestno — v Severni in Južni Ameriki večjo množino plemenskih kobil in jih porazdeliti po naših deželah. Po večini bodo to trinpolletne kobile raznih plemen od 145 pa preko 170 cm visoke. Še preden pridejo kobile na ladje, preišče jih zastopnik našega kmetijskega ministrstva, če so za plemo, ali ne. Konje-rejem in kmetovalcem se prodajo kobile dražbenim putem. Vzklicna cena

bo enaka svoti kupnine, prevoznine, varovalnine in drugih stroškov; znašala bo, kakoršnega plemena bo pač kobil, 1000 do 2000 K. Kar ministrstvo izkupi za kobile več nego znašajo gori našeti stroški, to se izroči deželi — deželnemu odboru ali kmetijski družbi, da razdeli sorazmerno med one, ki so kobile kupili, ali pa da se porabi za pospeševanje konjereje. Za začetek namerava kmetijsko ministrstvo vpeljati 10.000 do 15.000 takih kobil, ako bo dobiti kupcev. Če bi bila pa potreba po takem materialu velika, kar bi se dalo lahko dognati po obilni prodaji, tedaj bi jih bilo mogoče dobiti tudi 50.000 ali več.

Glasba.

— Cerkveni koncert v Novem mestu. Dne 23. januarja zvečer ob pol 5. uri se je vršil v novomeški kapiteljski cerkvi koncert v korist vdov, sirot in invalidov 3. armadnega zbora. Med poslušalci, ki so napolnili cerkev do zadnjega kotička, je bilo nenavadno mnogoštevilno zastopstvo vojaštvo. Poleg civilnih in vojaških dostojanstvenikov je počastil koncert tudi eksc. goriški knez nadškof Franc Sedej, potem opat zatiški p. Bernard Widmann, pa naš dični prvak p. Hugolin Sattner iz Ljubljane. Glavno vlogo na koncertu je imela slavna vojaška godba 87. pešpolka, ki je s svojo umetniško višino dosegla najpopolnejši uspeh ter žela občudovanje in hvaležnost vseh poslušalcev. Slavnostni zbor iz oratorija »Mesija« od Händla, Kienzlov »Blagor jim, ki jih preganjajo«, »Largo« od Händla in »Hvalnica« od Kremserja so bile točke, ki jih je prednašal orkester s prekrasnim uspehom. G. primarij dr. Strašek je izborni pel Gounodovo »O salutaris hostia!«. Prav poseben užitek pa je nudila poslušalcem gospa Pavla Lovšetova s svojim bogonarjenim petjem. Pela je arijo iz »Stvarjenja« in prvo arijo iz Sattnerjeve »Assumptio« tako lepo, tako čisto in lahkotno, da je bilo vse naravnost očarano. Mešani zbor 56 pevki in pevcev je ob spremljevanju orkestra zapel »Credo« in »Sanctus« iz Gruberjeve božične maše op. 45; splošna sodbja je bila: veličastno, dovršeno! Novomeščani so lahko ponosni na svoje pevke in pevce in njihovega pevovodjo umetnika in skladatelja Ign. Hladnika. Koncert je zaključila večnokraska cesarska pesem, ob kateri so se vsa srca združila v eno samo željo, eno samo prošnjo: Bog obvaruj, Bog ohrani nam cesarja, Avstrijo! Ako še povemo, da je donesel koncert 1504 K 93 vin. dohodkov, ki se izroče v gori označeni plemeniti namen, lahko zaključimo rekoč: Novomeški koncert je bil srečna misel, katere uresničenje je istotako srečno, vsestransko uspešno. Prepričani smo, da govorimo iz srca ne le Novomeščanom, marveč vsem poslušalcem in zlasti tudi vojaštvu, ko pravimo: Čast in hvala velečastitemu in mil. gospodu proštu dr. Sebastianu Elbertu, ki je s svojo plameneco vneto za vse dobro in lepo omogočil to prireditve in nudil s požrtvovalno pomočjo plemenitih sodelujočih enim zaželen plemeniti umetniški užitek, drugim pa znatno gnotno pomoč!

Boji na zahodu.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 29. januarja. Iz velikega glavnega stana:

Naše čete so naskakovale severno-zahodno od sela La Folie (severovzhodno od Neuville) sovražne jarke v širini 1500 metrov in so privedle 237 ujetnikov, med njimi enega častnika; zaplenile so devet strojnic. Pred postojanko pri Neuville, ki smo jo vzeli nedavno, se je več ponovljenih francoskih napadov izjavilo, a sovražniku se je le posrečilo, da je zasedel drugo razstreljeno duplino. V zahodnem delu St. Laurenta (pri Arrasu) smo vzeli z naskokom sovražniku neko skupino hiš. Južno od Somme smo zavzeli vas Friese in kakih 1000 metrov sosednje južne postojanke. Francozi so nam prepustili 12 neranjenih častnikov, 927 mož, kakor tudi 13 strojnic in 4 metalce min. Bolj južno od tam pri Lihonsu je vdrl neki poizvedovalni oddelek do v drugo sovražno črto, ujel je nekaj sovražnikov in se je vrnil brez izgub v svojo postojanko.

V Champagni živahni topniški in boji z minami. Na višini Combres je poškodovana velika francoska razstrelba naš najsprednejši jarek. Sovražnik, ki je poizkušal zasesti nastalo duplino, se je moral umakniti z znatnimi izgubami.

Pri Apremontu (vzhodno od reke Maas) so sestrelili naši obrambni topovi neko sovražno letalo; letalec je mrtev, opazovalec težko ranjen.

Zračni napad na Freiburg ponoči dne 28. januarja je povzročil le malo škode. Ranjen je neki vojak in dva civilista.

Berlin, 30. januarja. Veliki glavni stani Boj ob in južno od ceste Vimy—Neuville za po naših vzeto postojanko je trajal dalje. Odbili smo francoski napad. Postoj-

janka, ki smo jo osvojili južno od Somme, je dolga 3500 m in globoka 1000 m. Skupno smo ujeli tam 17 častnikov in 1270 mož; med njimi nekaj Angležev. Francozi so poizkusili slaboten protinapad, ki smo ga lahko odbili. V Champagni od časa do časa živahni topniški boji. Na ostalih bojnih črtah je omejevalo streljanje megleno vreme. Francozi so norili ob jasnem vremenu proti večeru živahen ogenj proti naši bojni črti vzhodno od Pont a Moussona. Prepričali smo napredovanje sovražnih pehotnih oddelkov.

Vrhovno vojno vodstvo.

Zeppelin nad Parizom.

Pariz, 30. januarja. (Kor. urad.) Agence Havas: Med gosto meglo je priletel v soboto zvečer proti 11. uri nek Zeppelinov zrakoplov, ki je vršel na Pariz več bomb, katerih žrtev je postalo več oseb. Na neki točki je ubitih 15 oseb, na neki drugi en mož in tri ženske, ena hiša je porušena. Tudi sicer je škoda na blagu velika. Lov letal na Zeppelinovca je ostal brezuspešen. Do 1. ure se je nahajal Pariz v temi.

Pariz, 31. jan. (Kor. ur.) »Le Journal« objavila vsebino razgovora z nekim letalcem, ki je tudi lovil Zeppelinov zrakoplov. Letalec je izjavil, da je med 30. letali, ki so se dvignila 30 minut po opozoritvi, srečalo zrakoplov 5 letal, a približati se mu in se boriti z njim se niso mogla. Letalec je prepričan, da je preprečil nastop letal akcijo zrakoplova.

Pariz, 31. januarja. (Kor. ur.) O sobotnem ponočnem napadu na Pariz izvaja »Agence Havas«: Pariška policija je odredila ob 9. uri 45 minut večje vse, kar je v slučaju Zeppelinovih napadov potrebno. Mesto je bilo v nekaterih okrajih popolnoma temno. — Druga brzojavka iz vaja: Ob 9. uri zvečer se je poročalo, da se bliža Parizu nek Zeppelinov zrakoplov. Takoj so naredili potrebno: žarometi so razsvetljevali nebo. V Bourget se je podal državni podtajnik letalnih zadev s svojim pisarniškim načelnikom. Gasilci so hiteli po glavnih cestah in trobili. V temnem mestu so opazovali obrambno zračno brodoge, žarometi so še vedno razsvetljevali nebo. Na bulevardih so številni šetalci opazovali. Povsod so se zbirali ljudje, posebno živahno je postalo, ko so zaključila gledališča svoje predstave, ki jih niso nikjer prekinili. Množica je ostala mirna, bila je bolj radovedna, kakor razburjena. Okoli 11. ure se je čulo več pokov, nekaj oseb je mrtvih, povzročena je tudi škoda na blagu.

Pariz, 31. januarja. (Kor. ur.) »Agence Havas« poroča dalje: Gosta megla, ki je krila mesto 700 do 800 metrov, povzročila, da žarometi niso dovolj razsvetlili ozračja in je zabranila, da bi bile zadevale krogle obrambnih topov. Zeppelina je lovilo več letal letel je zelo visoko. Streljali so nanj, ko se je odstranil. Pariz so zopet razsvetlili ob 1. uri 10 minut. Kotec so naznanili ognjegasci, ki so trobili.

Angleška ministra v Parizu.

Pariz, 31. januarja. (Kor. ur.) Lloyd Georges in Bonav Law sta došla v Pariz, da se posvetujeta z državnim podtajnikom Thomason. Gre za skupen oboroževalni načrt zaveznikov. Angleška ministra je zasljal nato ministrski predsednik.

Pomanjkanje papirja na Angleškem.

Haag. (K. u.) »Daily News« napoveduje, da v bodoče večerni listi ne bodo najbrž obsegali več kakor osem strani. Večina časopisov razpolaga z velikimi zalogami papirja.

Na morju.

Poročilo generalnega štaba nemške mornarice.

Berlin, 29. jan. (Kor. ur.) Wolf:

Nek naš podmorski čoln je uničil 13. t. m. v Sredozemskem morju angleški oboroženi transportni parnik »Marek«, 23. t. m. pa v Solunskem zalivu nek angleški transportni parnik, ki je vozil čete. Nek podmorski čoln je ustavil 17. t. m. ob 10. uri dopoldne 150 pomorskih milj vzhodno od Malte nek parnik z nizozemsko zastavo z napisom »Melanie«. Parnik se je ustavil, z znamenji je poročal: »Ustavil sem se« in je odposlal čoln. Ko se je približal na to podmorski čoln parniku, da pregleda ladjske papirje, so pričeli s parnika, ki je vozil z nizozemsko zastavo, z več topovi in s strojnimi živahno streljati in ga potopili. Podmorski čoln se je umaknil napadu le s tem, da se je hitro potopil.

Načelnik adm. štaba mornarice.

Parnik z nemškimi ujetniki potopljen.

London. (K. u.) »Daily Express« poroča, da so se vozili na parniku Appam, katerega izguba je gotova, nemški vojni ujetniki iz Kameruna v Evropo.

Vojska z Rusi.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 30. januarja. (Kor. urad.) Uradno se razglša:

Sovražnik je včeraj čez dan ponavljal svoje napade proti mostni utrdbi severno-zahodno od Usziczka. Vsled hrabrosti branilcev so se izjalovili vsi poizkusi, da se je polaste. Rusko topništvo je skoraj na vseh delih severovzhodne bojne črte deloma močno delovalo. Tudi težki topovi so delovali na raznih mestih.

Dunaj, 29. januarja. Uradno razglša:

Danes zjutraj so Rusi ljuto napadli utrdbo pri mostu severozahodno od Usziczka od Dnjestu. Hrabra posadka je odbila sovražnika. Ozemlje pred bojiščem je pokrito z ruskimi trupli.

Sovražno letalno brodoge se je pojavilo včeraj nad bojno črto ob Stripi. Med enajstimi ruskimi letali so uničili topovi dve, tri letala so pa bila prisiljena, da so se izkrcala za sovražnimi črtami. Naše straže so odbile ob Stiru napade močnejših ruskih poizvedovalnih oddelkov.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 29. januarja. Veliki glavni stan: Položaj je splošno neizpremenjen. Avstrijske čete so odbile pri Berestiany več ruskih napadov.

Berlin, 30. januarja. Veliki glavni stan: Nobenih posebno važnih dogodkov. Vrhovno vojno vodstvo.

CAR SE VRNIL V CARSKO SELO.

Petrograd, 31. jan. (Kor. ur.) Car se je vrnil v Carsko Selo.

VELIK FINANČNI POSVET V PARIZU.

Kodanj, 31. jan. (Kor. ur.) »National Tidende« poročajo iz Petrograda: V Parizu zboruje v kratkem velik finančni posvet, ki se ga udeležijo tudi ugledni člani dume in druge ugledne osebe. V zvezi s posvetom nameravajo ustanoviti v Rusiji stalno napravo, ki naj čuva gospodarske koristi nasproti Angliji in Franciji. Ker so odpravili osební promet med Petrogradom in Moskvjo, so dosegli, ga so pripeljali 500 vagonov živeža v Petrograd.

RUSI PROTI ITALIJI.

Curik, 29. jan. Odkar se je v Petrogradu zvedelo, da namerava Italija umakniti svoje čete iz Albanije, je rusko časopisje zelo vznemirjeno nad Italijani. »Ruskoje Slovo« piše o italijanskem »bluffu«, »Birš. Vjedomosti« pa izvajajo, da je izjalovljenje dardanelskega podjetja zakrivila Italija, ki v odločilnem trenutku ni poslala 100.000 mož.

NAPETOST MED RUSIJO IN ANGLIJO.

Kodanj, 29. januarja. Napetost v razmerju med Rusijo in Anglijo se je vsled raznih zaničljivih opazk angleške vlade o ruskem vojevanju znova poostрила. Ruska javnost je pričakovala, da bo Anglija proti Turčiji energično nastopila in tako pomagala k ureditvi ruskih zahtev na Balkanu. Opustitev dardanelskega podjetja in slaboten nastop v Solunu ruski listi najostreje obsojajo. Sedaj na Ruskem spoznavajo, da so vse nade na Dardanele in Carigrad splavale po vodi ter se tudi od skupnega postopanja v Perziji ničesar ne obečajo, tem manj ker je položaj Angležev pri Kut el Amari silno težaven.

PODKRALJ KAVKAZA UMR.

Kopenhagen, 29. januarja. Prejšnji podkralj Kavkaza knez Voroncov-Draškov je danes umrl.

Turčija v vojski.

Turki o bojih na Kavkazu.

Carigrad, 30. jan. (K. u.) Z uradne strani se razglša: Ruska vojna poročila s 26. januarja in prejšnja poročila so glede na obvestila o kavkaški bojni črti netočna in tendenčno pretirana. Sila in zatajevanje nasproti premočnim silam sovražnika v postojankah med rekama Aras in Id, dejstvo, da so zadale sovražniku težke izgube, ne da bi jih mogli radi snega in mraza podpirati krili, ko so bile po poslanih poveljih bitke na štirih postojankah po vrsti, kakor tudi njih tako redno umikanje proti Erzerumu, so resnično dejanja junaštva, ki zaslužijo, da se beležijo v zapiskih vojne povestnice častno.

Ruski porazi od časa do časa, kakor odpor, na katerega je zadel sovražnik zdaj pred našimi vzhodno od Erzeruma se nahajajočimi postojankami, izpričujejo, da ruska poročila lažejo, ker opisujejo redno umikanje naših čet, posledico naše postojanke, enostavno kot nereden beg. Trdno smo prepričani, da moralno vedno dokazana premoč naših čet premagala le številno in začasno premoč Rusov.

Danes se nahaja naše središče 15 km vzhodno od Erzeruma. V ostalem smo vzdržali svoje prvotne postojanke.

Sultan nemški maršal.

Carigrad, 30. januarja. (Kor. urad.) Povodom svojega rojstnega dne je imenoval nemški cesar sultana za vojnega maršala nemške armade.

Liebkecht pridobiva prislaše.

Berlin, 28. jan. Socijaldemokratska okrožna vrhovna konferenca za Potsdam (Osthavelland-Spandau) je izjavila, da popolnoma soglašajo z nastopom poslanca tega okraja dr. Liebkechta. Okrožna volivna konferenca v Düsseldorfu se je postavila na stran manjšine, čeprav poslanec Düsseldorfa pripada večini.

Nemiri na Kitajskem.

Peking, 28. jan. (K. u.) Redter: Severno od Šarzi je položaj resen. Saratsi je zavzelo več tisoč roparjev, ki so se nato izognili vladnim četam in odkorakali proti jugu. Zdaj prodirajo proti Tatungfu. Sodi se, da podpirajo pokret mongolsko mandžurski voditelji.

Na cenzurnem uradu.

Ondan je prinesel »N. W. T.« zanimivo poročilo o poslovanju na glavnem dunajskem poštne uradu, kjer se cenzurirajo pisma in dopisnice vojnih ujetnikov. Po veliki večini so to skoraj same dopisnice z znanim rdečim križcem, katerih je slednji dan do 200.000. To je na mesec 5 do 6 milijonov, in to kopico ujetniške korespondence je treba prebrati, razvrstiti, napraviti o njej statistiko, poročati o njej in jo odposiljati dalje in sicer v svesti, da je med nedolžnimi pozdravi morada tudi kaj ovirnega, kar zahteva največje pazljivosti. V istini ni nič čudnega, če se nahaja v cenzurnem oddelku kaj »ostanka«. Ob normalnih razmerah ne leži nobena dopisnica na tem uradu več kakor 24 ur. Dolžnost cenzorja je, da z modrim svinčnikom prečrta podrobnosti, katere so laiku čisto brezpomembne, in so v lastni deželi res brezpomembne, nikakor pa ne v tujini. Če n. pr. oče poroča svojemu sinu, ki Francoskem, da je tudi njegov mlajši biva kakor ujetnik na Ruskem ali brat odšel ta in ta dan k svojemu polku na bojišče, kjer se tepe z Italijani, je to na prvi pogled nedolžno poročilo, ali taka poročila utegnejo biti v tuji deželi nevarna, in tudi se ne sme v pismu poročati, kar ni dovoljeno pisati časopisju. Cenzurni urad je v pritličju, in sicer v jako veliki dvorani, kjer domobranci prejemajo svežnje pisem in dopisnic. Noben teh domobrancev ni sposoben za vojno službo, to so večidel ranjenci ali ljudje, ki so bili že izprva določeni za lažje službovanje. Odlikujejo se s tem, da govorijo več jezikov. Vsak mora znati vsaj štiri jezike, nekateri pa govore celo 6 do 7 jezikov. Največ so trgovci, učitelji, umetniki in med vodilnimi uradniki so celo gospodje iz naučenega ministrstva.

Korespondenca tvori pravi pravcati Babilon jezikov. Razdeljena je na 24 jezikovnih skupin: 3 nemške, 4 ruske, 3 italijanske, 2 češke, 1 madžarsko, a potem je tu tudi angleški, francoski, rumunski, ukrajinski, hrvaški, hebrejski, srbski, slovenski in poljski oddelek. Prihajajo pa tudi pisma in dopisnice, pisane v turškem, perzijskem, grškem, tatarskem, furlanskem, albanškem, armenskem, litvinskem, rusinskem in še v drugih jezikih. Tudi malorusko narečje je treba cenzurirati, kakor n. pr. besarabsko. Nekatera pisma so sestavljena, n. pr. rumunska, ki so pisana s cirilico, nadalje ima mnogo listov jako slab pravopis in iz vsega tega si lahko mislimo, kakšno delo čaka cenzorje. Slednji cenzor ima svoje predpise, svojo lastno signaturo. Z modrim črtanjem obdelava kupe pisem, črta mesta, ki se mu zde ovirna, in izkuša in pregleda natančno z drugim vred tudi naslov. Cenzorji so večji del prostovoljci, tudi dame so med njimi, in so samo nekateri plačani. Veliko težko tvorijo iskanje tajne korespondence, ali v tem oziru imajo cenzorji svoje instrukcije. Treba je velikih izkušenj, zakaj ujetniki se včasih poslužujejo najsmelejših kombinacij in poraba tajnega pisma je zlasti v Rusiji jako razširjena. In uprav iz Rusije prihaja dnevno do 40 odstotkov vseh pisem in dopisnic, t. j. dnevno 100.000 dopisnic prihaja samo iz Rusije. Kakih 20 odstotkov je nemških pisem, ostala korespondenca je napisana v drugih jezikih.

Zanimivo je, da Italijani pišejo jako dosti ljubavnih pisem. Rusini, Srbi in Rumuni pišejo po veliki večini o poljskem gospodarstvu. Kako se je otelila krava, kako se redijo prešiči, kakšno žetev so imeli itd.; to so glavna po-

ročila in šele v drugi vrsti se govori o ljudeh. Te kmetijske narodnosti so neokretne in rade obširno popisujejo.

Oskrbnik ene take cenzurne mize, daje poročila oskrbniku skupine, in sicer v trojni smeri: v prvi vrsti v obrambni smeri, da bi v sovražno deželo ne prišlo ničesar, kar bi ogroževalo državne koristi. Tako n. pr. je neki Rus prosil svojce za denar, češ da ga mori glad. Povpraševalo in poizvedovalo se je, da ima tisti Rus dovolj hrane in dobre, in sam je pozneje priznal, da je tožil in tarnal le zato, da bi mu z doma poslali denar. In v Rusiji bi verjeli, da strada pri nas, in naši ujetniki na Ruskem bi trpeli zavoljo te laži.

Druga smer je informativnega značaja. Iz milijonov listov se najde kje kakšna podrobnost o razmerah v ujetniških taborih v tujih deželah. Vsak tak tabor ima na uradu svoj sešitek, včasih n. pr. se glasi: »Slaba hrana«, izdelujemo slamnate plahte, »slučajni kolere so se pojavili«. Kje drugje se glasi: »Godi se mi dobro«, »bolezní je malow«. Taka poročila služijo pri pogajanju o zamenjavi ujetnikov, pri izboljšanju odnosov vojnih ujetnikov, in ameriška misija je dobila tudi dobre informacije za svojo delavnost.

V tretji vrsti morajo cenzorji skrbeti za karitativne naloge in človekoljubne zadače: če se pojavijo težke pritožbe, je potem priložnost, da merodajni faktorji zmanjšajo bedo.

Korespondenca, proti kateri ni nobenega pomisleka, se takoj ekspedira, zveže se v svežnje, ki nosijo napise, n. pr.: Rusija 2000 dopisnic, Avstrija 1200 dopisnic, Italija 612 dopisnic in pisem.

Kar smatra cenzor za ovirno, se uradno presodi... in odpravi v predsedniško pisarno. Tam se predloži korespondenca štabnemu častniku, ki vodi vso cenzuro. V njegovi sobi se stikajo nitke celega velikega cenzurnega aparata.

V predsedniški pisarni je skupina za tolmaštvo tajnopisa, laboratorij za zagotovitev tajne pisave. Izbrise se tu v prvi vrsti to, kar smatrajo cenzorji za ovirno, in sicer tako, da ostalo poročilo ne trpi, zakaj nemogoče je zadržati težko pričakovano pismo le zaradi tega, ker se je pisec z majhno neprevidnostjo zagrešil. Nevarni material se smatra za delikt in se izroča pristojnim uradom. Dokaz se skrbno hrani v arhivu.

Korespondenca obsega neizrečeno mnogo zanimivega gradiva, nudijo se ti pogledi v najbolj globoke prepade človeške duše, vojne slike, ki so tako zagonetne, žalostne in grozne.

Kako je cenzurni urad zrastel, je razvidno iz tega, da je lansko leto oktobra meseca imel rečeni urad samo eno moč, pozneje deset, kmalu dvajset, potem pa skokoma zmeraj več. Dandanes je tam zaposlenih 1300 ljudi. Korespondenca se ne zadržuje delj nego 24 ur. Vsak dan se odposiljajo ogromne množine pisem in dopisnic.

Primorske novice.

Iz Gorice. — Nove žrtve. 26. januarja.

Nocojšna noč je bila zopet pod gromenjem topov. Dopoldne je bilo slišati le od daleč, popoldne so pa v mesto letele granate in šrapneli. Na Korzu je tam, kjer je stala restavracija »Central«, pet oseb izgubilo življenje, sami mladi ljudje. Enemu je popolnoma odneslo nogo, drugega pa močno ranilo. Vsi so bili zadeti od šrapnela velikega kalibra. V Rabati je granata ubila enega dečka in enega trenskega konja. Po ulicah ni bilo nikjer ljudi. Proti večeru je postalo mirnejše, zvečer je bila strašna tema. — Meso je postalo cenejše, in sicer za 2 vin. pri kilogramu; stane 4 K 40 vin. kilogram. Prešičje meso stane 6 K 50 vin., špeh 10 K kg, maslo je po 8—9 K kg. Vsa trgovina je radi vedno večje draginje omrtvele; navadni moški čevlji iz usnja stanejo 40—60 K, pa jih je še težko dobiti. Izložbena okna so večinoma zaprta in tudi na vratih so šipe povečini razbite in nadomeščene s papirjem. — Časnike dobivamo redno vsak dan krog 4 ure popoldne. Pošta vozi sedaj do Postojne, tako da pride v Corico dopoldne ob 10. uri, iz Gorice pa odaja po 2. uri popoldne. Na postajo v Volkovo drago vozi vsako dopoldne ob 11. uri žardinera za 14 oseb; vožnja izpred municipija stane za osebo 3 K. — 27. januarja. Tudi nocojšno noč se je gromenje topov nadaljevalo, tako da človek ni mogel zatisniti očesa, ako ni bil v kaki globoki kleti. Ob 9. uri zjutraj se je že slišalo o nesreči na Tižški cesti. Blizu tovarne »Tribuna« je ujarila granata na mesto, kjer je bilo več ljudi. Nekemu konju je odneslo obe zadnji nogi, nakar so ga ustrelili. Blizu južnega kolodvora pri tramvajski postaji je košček šrapnela ubil 15 letnega dečka. Popoldne je bil ogenj še hujsi. — Duhovnikov imamo v Gorici še precej, ki neustrašeno vrše svojo dušnopastirsko službo in požrvalno dele pomoč bolnikom in ranjenim.

Novice iz Gorice. Pretekli teden je 13 letni dijak laške gimnazije Ivan Pich odvijal užišalnik 30-5 cm granate. Užišalnik se je vnel in povzročil dve eksploziji. Dečka so našli razkosanega. — Preteklo nedeljo 23. januarja se je otvorila župnijska cerkev sv. Ignacija v Gorici. Sv. maše se be-rejo vsak dan ob 8. uri, ob nedeljah in praznikih pa ob 6., 8., popoldanska služba božja pa ob 4. uri. Župnijska opravila opravlja prečastiti g. kaplan J. Jug. — Dne 24. januarja je umrl po kratki in mučni bolezni previden s sv. zakramenti cerkovnik sv. Ignacija Peter Firisin. Bil je zvest in delaven mož. Letos je obhajal 40 letnico svojega zvestega službovanja. — Te dni imamo v Gorici nenavadno vreme. Zjutraj se razteza gosta megla, da se ne vidi 100 korakov oddaljenega človeka. Okrog pol-dne se zjasni in zasije zopet zlato sonce. Proti večeru pa se zopet razteza gosta megla.

Iz ruskega ujetništva. Jarc France, enoletni prostovoljec pešpolka št. 47, se nahaja od aprila v ruskem ujetništvu. Ker ne dobi nikakega obvestila o svojih roditeljih doma iz Doberdoba št. 119, prosi vse znanke, ki poznajo njihovo sedanje bivali-šče, da jim sporoče naslednjo njegovo addresso: Jarc France, vojni jetnik, Orlov, gubernija Viatka, Rusija.

Oddaja posode v Trstu. C. kr. na-mestništveni svetnik v Trstu razglašja: Rok za prostovoljno oddajo posode in eventualnih drugih dopačih predmetov iz bakra, medij, bron in niklja na podlagi ministr. naredbi dne 30. no-vembra 1915. zapade z dnem 31. t. m. Po preteku tega roka nastopi rekvizi-cija v veljavo. Ker je cena za prosto-voljno prodajo višja, kakor pa se bo do-očila v slučaju rekvizicije, se stranke v lastnem interesu opozarjajo, da pred-mete iz zgoraj navedenih kovin pred potekom roka izročijo edini v to poobla-šeni kovinski centrali, Leopold Feiner, Via Cecilia de Rittmeyer Nr. 4 Z gore-njo odredbo določena cena se izplača ob izročitvi predmetov. Istodobno dobi vsakdo potrdilo, iz kojega je razvidna količina in cena in ki služi tudi kot le-gitimacija resnične izročitve. Dr. Fa-brizi m. p.

Belgijski ministrski svet.

Le Havre, 29. januarja. (»Agence Ha-ras«.) Včerajšnjega velikega belgijskega ministrskega sveta pod kraljevim predse-dstvom so se udeležili vsi člani vlade. Pred zborovanjem so novi ministri položili pri-sego. Na predlog ministrskega predsedni-ka de Broqueville-a je kralj sklenil, da se Vanderveldu izroči vodstvo armadnega in-tendantstva. Aviella se bo pečal z gospo-darskimi vprašanji, ki spadajo v zunanje ministrstvo. Davignon prevzame zdrav-stvo. Hymans ostane na čelu londonskemu poslanstvu.

Dnevne novice.

Naš cesar. Nada na končno zmago, ki napeljuje državo, je še večje vsled vese-lj. poročil, ki prihajajo iz šenbrunskih prostorov, to je poročila o dobrem razpo-loženju, svežosti in prožni delavni sili na-šega cesarja. Že celih 18 mesecev si cesar ni privoščil odmora ali kake druge udob-nosti. Od začetka vojske, pozimi in poleti, se je le težko odmaknil od svoje pisalne mize in je svojo dnevno razdelitev, ki se-stoji itak samo iz dela in dolžnosti, tako uredil, da vstaja sedaj eno uro poprej iz postelje kot navadno in gre zvečer eno uro pozneje k počitku kot pred vojsko; da, celo tiste četrt ure, ki so bile poprej dolo-čene med delom za odpočitek, si je sedaj pritrgal. Tudi ni v krogu njegove okolice nobena tajnost, da v zadnjem letu radi ve-likih razburjenj cesar marsikatero noč ni mogel spati. In ravno osebe, ki se nahaja-jo v njegovi bližnji okolici, so le tem bolj začudene o veliki odporni sili in izredni svežosti našega vladarja. Poleg tega se ne zgodi nobena tajnost v zunanjem velikem svetovnem pozorišču, katera ne bi našla odmeva v delovni sobi cesarja Franca Jo-žefa. Sedaj se nahajata v šenbrunu nad-vojvodinja Cita s svojimi otroci in Marija Valerija z družino. Odkar je izbruhnila vojska, so sprejeli v šenbrunu skoro po-polnoma ustavljeni. Med tem se tudi člani cesarjeve družine le malokdaj nahajajo v njegovi bližini. Cel dan, od zore do večera, posveti cesar — svojemu delu.

+ **Protektorat vojne razstave** na Du-naju je prevzel prestolonaslednik nadvoj-voda Karl Franc Jožef.

+ **Obletnica smrti cesarjeviča Ru-dolfa.** Z ozirom na obletnico smrti ce-sarjeviča Rudolfa je položil ataše nem-škega veleposlaništva, princ Henrik XXIX. Reusz po naročilu nemškega ce-sarja venec na krsto cesarjeviča v ka-pucinski cerkvi.

+ **Za domovino padli slovenski junaki.** Za domovino so padli trije bratje Alojzij, Franc in Jakob Bratuša, doma iz Cerovca na Štajerskem. — Svoje mlado življenje sta

položila na oltar domovine brata Anton in Karel Drajžbner od Sv. Petra niže Mari-bora. — Na ruškem bojišču je ubila gra-nata Cirila Grnšek iz Pečice pri Podsedri. — Na južnem bojišču je padel povsod spo-štovan mladenič Franc Karničnik iz Raz-bora pri Slovenjgradcu. Pred letom je pa-del tudi njegov brat Anton in tako je ostala stara mamica sama, žalujoča. — Ob soški bojni črti je padel dne 21. novembra 1915 od laške granate zadet 21 let star mladenič Tomaž Lorbek iz Bačkove, župnija Sv. Be-nedikt v Slov. goricah. — Od Sv. Križa tik Slatine se poroča, da je padel na italijan-skem bojišču nad vse delavni mladenič Ju-riji Novak. — Franc Šraml iz Gorice pri Račah, je umrl vsled ozeblin, dobljenih na severnem bojišču. — Z laškega bojišča se poroča, da je padel dne 16. januarja 1916 narednik Ferd. Verblac, doma v Jarenini na Štajerskem. — V Gradcu sta umrla: dne 24. jan. topničar Franc Burdjan in dne 25. jan. infanterist Josip Elsbacher, oba doma iz Slovenskega Štajerja. — Na se-vernem bojišču je padel mladenič Valentin Pivec iz Marije Snežne, edina podpora svoje matere-vdove.

— **Tiszov poziv Ogom.** V tedniku »Igazmondo« piše ministrski predsednik grof Tisza pod naslovom: »Častna dolžnost naroda«. Letina 1. 1914. je bila najslabša, l. 1915. se je pridelalo sicer več pšenice, toda slabo vreme je zelo škodilo pšenici in koruzi. Pa vendar smo vzdržali in smo tudi Avstrijem dali pšenice in koruze, kolikor so je brezpogojno (?) uredništva) rabili. Le-tos pa položaj daleko ni tako težaven ka-kor lansko leto. Tisza naznanja, da bodo vladni organi prihodnji teden z vsi stro-gostjo preiskali skrite zaloge žita. Prebi-valstvo naj pride vladi na pomoč in naj odda žito po oblastveno določenih cenah.

— **Imenovanja.** Za nadporočnika je bil imenovan poročnik 17. pp. dr. phil. Gu-stav Freytag. Za poročnike so bili imeno-vani praporščaki: Korab Emil, 17. pp.; Pin-kas Karel, 87. pp.; Werdnik Martin, 91. pp.

— **Za računskega poročnika** je ime-novan g. Maks Detiček, uradnik avstro-ogrskega poslanstva v Podgorici v Črni gori.

— **Prve vijolice** nam je poslal g. Ivan Baloh.

— **Promocija.** Na dunajskem vse-učilišču je bil danes promoviran dok-torjem prava g. c. kr. namestništveni koncipist Fran Svetek z okrajnega gla-varstva v Gorici.

— **Občni zbor podružnice »Rdečega križa«** za ilirsko-bistriški sodni okraj se vrši v Ilirski Bistrici, hotel »Ilirija«, v sre-do, dne 2. februarja t. l., ob 3. uri popol-dne. Ako bi ne bil občni zbor ob tem času sklepčen, se vrši pol uro pozneje ob vsa-kem številu navzočih članov. K polnošte-vilni udeležbi uljudno vabi odbor.

— **Častniški sluge pojdejo na fron-to.** Vojno ministrstvo je sklenilo vse za vojno sposobne častniške sluge, ki do-ma niso neobhodno potrebni, poslati na fronto. — Razne vrste častnikov so po-zvali naj se prostovoljno odpovedo čast-niškim slugam, zakar dobé pristojbine za sluge, kdor pa želi slugo obdržati, naj vzame moža, ki za fronto ni več sposoben.

— **Smrtna kosa.** V noči od 17. na 18. januarja 1916 je umrl na svojem pose-stvu v Grižah na Štajerskem vrl narod-njak in vnet pristaš katoliških načel Leon Štorman, posestnik in krojač.

— **Umrl** je v Zagrebu v starosti 73 let hrvatski pisatelj Ferdo pl. Bečić. Več njegovih del je prestavljenih tudi v slovensčino, med drugim njegov splošnoznani roman »Kletev nezvesto-be«.

— **Razpuščena društva v Dalmaciji.** Dalmatinska deželna vlada je razpustila sledeča društva vsled njihovega državi ne-varnega delovanja: »Hrvatski Sokol« v Splitu, Omišu in Kaštelu Novem, »Pučko čitaonico« v V. Varoši, »Gradjansko čitaonico« v Splitu, »Pučko Zoro« v Splitu, »Srpsko Slogo« v Splitu, »Hrvatsko pol-dem. društvo« v Splitu in končno Hrvatski akademski klub.

— **Prevoz mrličev.** Truplo v Celovcu umrlega vojaka Janeza Plevnika, posest-nika v Mostah pri Ljubljani, o dne 25. t. m. na pokopališču v Trnjevici pri Celovcu iz-kopali in prepeljali v Moste. Truplo lani umrlega črnovojnika Tomaža Lužnika, posestnika iz Apač, so prepeljali dne 27. t. m. v Apače.

— **Izkaz o zneskih,** proračunanih in izdanih za učila in knjižnico za vsako-letno porabo obr. 31, ki jih je treba predložiti meseca januarja vsako leto, se dobe za šolska vodstva in za nad-zornike v Katol. Bukvarni v Ljubljani.

Ljubljanske novice.

Ij **Zlatko Baloković** nam bo poka-zal v prvem delu svojega koncerta dne 1. februarja 1916 višek klasične violinske godbe z najlepšimi, monumentalnimi deli

Bacha in Mozarta; v drugem delu pa višek virtuosne glasbe za gosli. Bach je muzikal-ni veljak, da ga stoletja niso rodila enake-ga. Šest sonat je zložil samo za gosli brez spremljevanja. Te so tako resne in polno-glasne, da done kakor orglje. Šesta, ki jo bomo slišali, se začne z milo predigro, ka-teri sledi klasično lep »andante« in dra-žestna gavota. Mozartov koncert za gosli nam pa priča, kako mil, ženijalen in lju-bezniv je bil ta skladatelj. Vse v njem je estetično lepo, živo, klasično in diha naj-blažje čutje. — V drugem delu nudi nam mladi umetnik Elgarjev ljubeznivi in dra-žestni »capriccio«, Sarasatovo sanjavo in blestečo romanco, Bazzinijevo čarobno burlesko »Ples škrtov«, ki očara vsekdar poslušalce, če ga izvaja umetnik elegantno in dovršeno. V Paganinijevih »Palpiti« (Srčni utripalji) se pa kaže višek virtuo-znosti, tehnika je na svojem vrhuncu. Do-stopni so samo pravim mojstrom.

Ij **Mornariško društvo.** Glasom uradnega izkaza je ljubljanska krajev-na skupina Avstrijskega mornariškega društva ena najdelavnejših. To se zla-sti zrcali v dejstvu, da se je njeno član-stvo v poslednjih dveh letih podvojilo. Sedaj šteje ljubljanska krajevna sku-pina 809 članov in je ena najmočnejših provincijalnih skupin. Značilno je, da je večina članov pristopila po izbruhu vojne z Italijo. Očividno je, da spozna-vajo bolj in bolj tudi najširši krogi, ko-likega pomena je dobro urejena mor-narica.

Ij **Umrla** je gospa Pavlina Kalte-negger pl. Riedhorst, mati c. kr. dvorne-ga svetnika Oskarja viteza Kaltenecker pl. Riedhorst, v 87. letu. Rajnico prepeljejo v Gradec.

Ij **Osebnost.** Gospod Josip Bekš, c. kr. davčni oficijal, sedaj črnovojniški na-rednik, je imenovan za računskega poroč-nika.

Ij **Pogrebno društvo »Marijine bra-tovščine«** nanzanja svojim članom, da se vrši običajno pobiranje letnih doneskov in pivosvanje novih društvenikov na Svečnico dne 2. in drugi dan 3. svečana t. l., od 8. ure zjutraj do 6. ure zvečer v društveni hiši Hranova ulica št. 6. Na svečnico se boče ob 7. uri v farni cerkvi sv. Jakoba darovala tudi sv. maša za vse žive in mrt-ve člane tega društva.

Ij **Pozor!** Obrtniki in trgovci se opo-zarjajo, da je v torek, dne 1. svečana, zad-nji dan roka dolžnosti naznanila za usnje, kože, kožice in strojila in je naznanilo po-datki po stanju prejšnjega tretjega dne, t. j. ob sobote, dne 29. prosinca. Naznanilo je poslati v dveh izvodih, in sicer eno mest-nemu magistratu, drugo pa c. kr. trgov-skemu ministrstvu na Dunaju (K. k. Han-delsministerium, Handelsstatist. Dienst, I, Biberstrasse 16). Komur so tiskovine že pošle, jih dobi brezplačno pri obrtnem od-delku mestnega magistrata (za Ljubljano).

Ij **Dolžnost naznanila.** Obrtniki in trgovci se opozarjajo, da je rok dolž-nosti naznanila za kovine do 8. fe-bruarja. Enako se morajo do 8. febru-arja naznaniti dušiki vsebujoče snovi in sicer po stanju z dne 31. ja-nuarja. Tudi ovčjo volno je nazna-niti do 8. februarja in sicer po stanju z dne 1. februarja. Tozadevne tiskovine se dobe brezplačno pri obrtnem oddel-ku mestnega magistrata (za Ljubljano).

Ij **Oddaja moke iz mestne zaloge.** Pekom se bo nakazovala moka jutri v torek 1. februarja 1916, trgovcem v če-trtek dne 3. februarja, obakrat ob pol devetih dopoldne na magistratu.

Ij **Krušne karte za ljubljansko oko-lico.** Dne 4. februarja t. l. se prične pre-skrbljevanje občine Vič, Vnanjega Vod-mata, Sela in Most ob občine Moste ter vasi Zgornja Šiška istoimenske občine s krušnimi kartami. V to svrhu se usta-novi posebna krušna komisija (X.; in sicer za občino Vič; poslovala bo od tega petka dalje pri končanu v Rožni dolini. Deli občine Moste so pridržani VIII. krušni komisiji, ki posluje v mestni jubilejski ubožnici v Japljevi ulici. Vas Zg. Šiška bo dobivala krušne karte pri VII. krušni komisiji v Spod-nji Šiški. Krušni komisiji v Japljevi ulici (VIII.) in v Rožni dolini (X.) po-slujeta tudi ta teden v petek in soboto vselej od 8. ure zjutraj do 1 popoldne. Vse nove stranke iz novo priklopljenih krajev se pozivljejo, da prineso s se-boj seznam oziroma listek onih oseb, za katere rabijo krušne karte.

Ij **Krušne znamke za ješprenj in koruzni zárob.** Oziraje se na razne pri-tožbe, da se prodaja ješprenj na krušne znamke, se opozarja občinstvo, da je c. kr. ministrstvo za notranje stvari z naredbi z dne 6. decembra 1915, šte-vilka 65.301 zaukazalo, da je prodajati ješprenj in koruzni zrób samo na krušne karte. Vsled tega mora oddajati tudi mestna aprovizacija ješprenj in koruzni zrób na krušne karte.

Ij **Za peke in stranke.** C. kr. deželna vlada je za Ljubljano izjemoma dovolila, da smejo peki zopet pečiti kruh iz testa, ki

jim ga prinašajo zasebne stranke. Naredba je stopila že v veljavo.

Ij **Brzovozni oddelki na glavnem kolo-dvoru.** Počenski s 3. svečanom 1916 ura-duje brzovozni oddelki glavnega kolodvo-ra v novo zgrajenih prostorih nasproti Res-ljeve ceste.

Ij **Za kozami** sta obolela pekovski po-moćnik Lazar Janez iz Šiske št. 33 in pe-rica Sveté Terezija na Selo št. 47. Oba dva so prepeljali v epidemijsko bolnišnico na Kodeljevo in so se izvršile najstrožje po-trebne zdravstvene odredbe.

Posvećeni.

Znamenje časa. Brnski dnevnik »Hlas« piše z dne 22. t. m.: Zupanstvo v Postoloprthi je izdalo naslednji raz-glas: Slavnemu občinstvu se daje tem potom na znanje, da bodo z ozirom na javno npravnost od danes naprej vsa dekleta kakor tudi žene, katerih možje se nahajajo na bojnih poljanah, brez-ozirno aretirane, če se jih dobi po de-vetih uri zvečer v gostilnah ali mestnih ulicah.

Lokavi milijonar in ženske. Newyork — ali vsaj del Newyorške družbe, ki se ne dolgočasi — ima novo senzacijo: Leonard Morgan, sorodnik zalagatelja štirispору-ma z denarjem John P. Morgana, je bil vsled zakonskega varanja in večkratne bi-gamije aretiran. Leonard Morgan ima za-konsko ženo, s katero živi skupaj v New-yorku; razen tega se je pa oženil tudi v St. Louisu in Philadelphiji. Sicer pa trdi Morgan, da ta dva zakona nista pravno-veljavna in izgovarja se s tem, da je na-sproti lepemu spolu zelo slab. Vso kriv-do za svojo nesrečo pa zvrča na svojega bogatega strica ter se bridko pritožuje, kakšne težave in zamotanosti prinaša s seboj to, ako je človek sorodnik svetovno-znanega milijarderja. Sam Leonard Mor-gan je po ameriškem razumevanju le rav-no premožen mož, ali lesketanje zlata, ki se drži njegovega imena, povzroča, kakor pravi, da pritiskajo vse ženske za njim. Le-potice prično za njim noreti na življenje in smrt in nato, tako se pritožuje ubogi »zapeljani mož«, gredo še tako daleč, da mu prično groziti s tožbo vsled kršitve za-konske zvestobe. Take so bile dame, ki so ga prisilile, da se je poročil v St. Louisu in Philadelphiji. Sedaj bo prišlo do zelo »veselih« dogodkov pred sodiščem in v Newyorku se že sedaj vesele, kako se bo lokavi milijonar branil proti prevejanim ženskam.

Draginja v Sarajevu. Ondan je pi-sal neki Ljubljčan, ki se nahaja se-daj v Sarajevu, svojcem... Sedaj so nastopile spet normalne razmere, samo draginja nas stiska, da je od sile. Go-vedina se prodaja kilogram po 3 K 20 h, svinjina po 3 K 80 h, mast po 7 K, liter mleka po 50 h, jajca so pa po 16 h. Pi-vo je dražje od dne do dne, le prve dni meseca si ga človek malo lažje pri-vošči.

Srbski vojni ujetniki pri poljskem delu na Nemškem. »Česky Dennik« po-roča: Za poljedelsko delo v južni Nem-čiji se ima porabiti, kakor se nam po-roča, 10.000 srbskih vojnih ujetnikov. Na rečeno delo so že dne dni odposlali v Nemčijo 1000 ujetnikov iz ujetniškega tabora v Jindrihovcih pri Kraslicah.

Dunajski profesor in Ogrci. Dunaj-ski »Fremdenblatt« poroča, da je v po-nedeljek v Budimpešti prišlo na univer-ziteto do velikih demonstracij. Student Ra-konicz je prosil profesorja Kmetyja, da naj se izjavi o žaljivih napadih du-najskih vseučilišnih profesorjev proti Ogrski. Dunajska profesorja Bernatzki in Törba sta rekla z ozirom na nek dr-žavnopraven članek posl. Wlassicza, da so čudita, da more mož na odgo-vornem mestu in bivši ogrski minister pred tujino razglašati neodvisno in sa-mostojno ogrsko državnost. Prof. Kmety je dijakom ustregel z besedami, da tem izjavam ne pripisuje nobene važ-nosti. Studentje so končno zaklicali »Eljen«.

Svinjo so mu ukradli, a je plačal za to še kazen. V dunajski okolici so nekemu kmetu ukradli ponoči veliko, debelo svi-njo. Kmet je tatvino hitro naznanil orož-nikom. Ko so iskali sled, so našli v jarku poleg ceste, ne daleč od kmetovega doma ostanke zaklane svinje, drobovino itd. Ker so pri preiskovanju našli v svinjskem že-lodcu oves in ječmen, se je izkazalo, da je bila svinja pitana z žitom, kar pa je sedaj, kakor znano, prepovedano. Kmeta so ob-sodili na 200 K globe, a mesa svoje svinje ni nikdar več videl. Tako poroča list »Danzers Armee-Zeitung«.

Avstrijska socialna demokracija in spor na Nemškem.

Položaj avstrijske socialne demo-kracije je v primeri z nemško sociali-stično frakcijo v toliko ugodnejši, ker ji je prihranjena mučna preizkušnja parlamentarnega glasovanja. Tako mo-

re vsaj na zunaj prikrivati notranji razdor, s katerim se imajo boriti nemški tovariši. Zato je pa tudi razumljivo, da le majhen del socialnih demokratov zahteva, da se skliče parlament, dočim večji del noče ničesar slišati o tem, ker ve, kaj bi se iz tega razvilo. Doslej je delal vsak voditelj »vojno politiko« na svojo pest in tako naj ostane tudi v bodoče.

V to temo je z veliko odkritostjo posvetilo uredništvo znanstvenega glasila avstrijske socialne demokracije: »Der Kampf«. Ze iz žalnice po pokojnem poslancu Winarskem jasno izhaja, da se tudi avstrijska socialna demokracija nahaja v krizi. Tu izvem, da je socialistični državnozborni klub razdeljen v desnico, centrum in levo radikalno krilo, ki se neomajno drži stare internacionale. Odkrito je rečeno, da ta vojna še ni vojna delavskih slojev. Winarsky je poznal le eno stališče za socialističnega parlamentarca: skupni razredni interes vseh proletarcev na svetu. Zadržanje večine nemške državnozborne frakcije označuje Winarsky kot Heinejev eksces ter izraža upanje, da bo ustvarila vojna poslednejše in odločnejše socialne demokrate.

Ista številka »Kampfa« prinaša Adlerjev članek: »Greh manjšine ali grehi večine?« Adler prihaja do zaključka, da je akcija manjšine nemškega socialističnega kluba sicer podrla enotnost strankine akcije, vendar pa da je to pozdraviti, ker se je s tem zgradil nov most k socialističnemu proletariatu vseh dežel. Pozdraviti je to akcijo zato, ker je izšla in mednarodne solidarnosti delavskega razreda, katero je bil kršil sklep večine. Tudi dr. Hilferding prihaja do enakega zaključka.

Vprašanje je sedaj, kakšno stališče bodo zavzele glavne delavske organizacije soc. demokracije t. j. strokovna društva. Doslej so šle avstrijske socialno demokratične strokovne organizacije z bratskimi organizacijami na Nemškem proti »parlamentarnemu kretenstvu«, kakor se je enkrat izrazil Marx, skozi drn in strn in tako bo pač tudi v bodoče. S tem je pa že tudi dan spor, ki se bo razvijal v isti smeri kakor se razvija na Nemškem. Razen tega poka v avstrijski socialni demokraciji tudi na drugih straneh. Poljska socialna demokracija z Daszynskim na čelu je prešla v Poljski klub! Tu sedi gromovnik Daszynski sredi med poljsko »žlahto« in špiritnimi tovarnarji. Čehi so se itak že preje izvilili Adlerjevemu vodstvu.

Avstrijsko internacionalo zastopajo v državnozborni frakciji samo še nemški socialni demokrati, ki pa tudi niso edini med seboj. Nadaljni razvoj konflikta v avstrijski socialni demokraciji je le še vprašanje časa.

Pogrešani vojaki.

Frančiška Kovačič, posestnica v Pohanci, pošta Artič pri Brežicah, že od 18. decembra 1914 ni dobila nobenega poročila od svojega moža Martina Kovačič, ki je služil pri Lir. 26. 6. stot. Kdor bi kaj vedel o njem, naj blagovoli sporočiti na gornji naslov. Poštni stroški se povrnejo. — Marija Pavlin, služkinja pri g. Tomažiču, Slomškova ulica št. 7, I. nad., Ljubljana, prosi prijaznih obvestil o Matiju Kutin, doma iz Drežnice, vas Koseč št. 7 pri Kobarižu, ki je služil pri Lir. 3/4., o katerem se sedem mesecev ni nobenega glasu, — in o Alojziju Bric, doma iz Drežnice št. 11 pri Kobarižu, ki je služil pri Geb. Art. Reg. 3, Batt. 2, I. Zug, o katerem se že štiri mesece nič ne ve. — Martin Sever, Res. Spital d. R. K., Zim. 9, Mozartgasse 3, Gradec, bi rad zvedel za Janeza Golobič, doma iz Perbišja, okr. Cernomelj na Dolenjskem, ki je služil pri 17. pešpolku in je jeseni prišel iz Galicije na italijansko fronto.

Izpiranje vrat s Fellerjevim bol lajšajočim, razkrajajočim fluidom iz rastlinskih zelišč z zn.

„ELSA-FLUID“
olajša
dihanje.

12 steklenic 6 kron poštne prosto. Lekar-
nar E. V. Feller Stubica, Elzstrg št. 295
(Hrvatska). — Cez 100.000 zabv. pisem.

Zahvala.

Za premnoge dokaze odkritosrčnega sočutja, ki so nam došli povodom smrti naše ljubljene nad vse dobre soproge, matere in stare matere, gospe

Ane Rihteršič

izrekamo tem potom našo najiskrenejšo zahvalo.

Posebna zahvala pa bodi še domači prečastiti duhovščini, preblagorodnemu gospodu c. in kr. voj. zdravniku dr. Arpadu Vago za obili trud, preblagorodnemu gospodu c. in kr. majorju Viljemu Kuckh in gospodom častnikom za prekrasni venec, vsem drugim darovalcem vencev, gg. pevcem, požarni bramb in sploh vsem, ki so spremili nepozabno pokojnico na nje zadnjem potu.

Žalujoči ostali.

Posojilnica v Mariboru

registrovana zadruga z omejenim poroštvom
vabi na (34)

XXXIV. občni zbor

ki se vrši v nedeljo dne 13. svečana 1916
dopolodne ob 10. uri v zadrugi pisarni
(Narodni dom).

Dnevni red:

1. Poročilo ravnateljstva.
2. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobrenje računov za leto 1915 ter razdelitev čistega dobička.
5. Volitev treh članov ravnateljstva eventualno volitev v nadzorništvo.
6. Slučajnosti.

Ravnateljstvo.

Orehov okrogli les

kupi v vsaki množini po najvišjih cenah
Peter Angelo, Ljubljana.

Le pismene ponudbe se žele, tudi od trgovcev. — Posredovalci se iščejo proti dobremu plačilu. 2426

10 Kron

plačam tistemu, ki mi v Ljubljani kjerkoli preskrbi v najkrajšem času en majhen prazen lokal in če je mogoče zraven tudi ena majhna soba. — Cenjene ponudbe na upravo lista pod šifro »Lokal 2 5.«

Strojniki

za parni stroj ali motor, zanesljiv, trezen, se takoj sprejme pri Topilnici v Litiji (Blei- und Silberhütte) d. z o. j. 264

Sprejme se

oskrbnik

za posestvo na Kucni, pol ure od Kranja proti primerni plači. Lahko je tudi begunec. Naslov pove upravn. Slovenca pod št. 261.

Ker se želi posvetiti poštnemu stanu, želi nastopiti službo

poštnega pomočnika

proti majhni odškodnini; pogoj hrana in stanovanje, dijak, ki je dovršil 4. gimnazijske razrede. — Naslov pove upravnštvo tega lista pod št. 219.

Proda se rodovitna gorica

v južni legi v kozjanskem okraju, zasajena večinoma z najplemenitejšimi ameriškimi vrstami, lepo arondirana, s površjem: jeden hektar, 34 arov, 69 kvadratnih metrov, z dvema kletima in dvema stiskalnicama, z verando, sobo in kuhinjo. Na prodaj je tudi vinska posoda.

Pojasnila daje

237

dr. Fr. Jankovič, Kozje, Stajersko.

32 letni državni uslužbenec, voj. prost, želi se v syrho ženilve seznaniti z gospico ali vdovo brez otrok z dežele. Se resne ponudbe s sliko pod „inteligentna“ na upravnštvo „Slovenca“. 260

Lep lokal

v Kolodvorski ulici z 2 izloženima oknomi

se odda takoj.

(Prej je bila pisarna „Bremen-Amerika.“ Vpraša se pri fotografu Rovšek.

Priženiti

se želi na kako malo kmetijo prileten fant poštenega življenja, trezen, varčen in priden, ki je poleg kmetijskega več dveh obrlov, z nekaj premoženja in dobro zavarovan. Dobroštrčna vdova grednjih let, tudi s par otroci, ki potrebuje pridnega gospodarja in dobrega moža, naj pošlje svoj naslov pod „Trezni 263“ na upravnštvo lista. 263

Išče se v gospodinjstvu popolnoma izveščana (oziroma gospodinjstvo šolo dovršila), izobražena, npravstvena, mlajša

gospodična

iz boljše hiše (rodbine) za v boljši državni službi stoječega veleposestnika. Ponudbe s podatki sprejema uprava lista pod št. 175.

Stanovanje 2 do 3 sob

išče mirna stranka za majev termin. Ponudbe pod šifro „maj“ na upravnštvo „Slovenca“.

Breje krave

se prodajo

Pri Vnovčevalnici za živino v Ljubljani, Dunajska cesta 29.

Proda se dobro ohranjena, snažna

ženska obleka

Naslov pove uprava tega lista pod št. 253

Zahvala.

Za obilne dokaze iskrenega sočutja, ki so nam došli povodom smrti naše iskreno ljubljene, dobre matere, oziroma stare matere, sestre in tašče, gospe

Ane Götzl roj. Birk

iskreno vsem najpristrčnejšo zahvalo.

Posebna zahvala pa bodi prečastitemu gospodu župniku cerkve nemškega viteškega reda, sl. častniki kakor tudi podčastniški deputaciji c. in kr. rezervne bolnice št. 2, darovalcem prekrasnih vencev ter sploh vsem ki so spremili pokojnico na njeni zadnji poti.

Žalujoči ostali.

V. c. kr. avstr. razredna loterija.

3. razred

Pri naši poslovnici kupljene srečke so zadale:

3. razred

K 300.000 glavni dobiček

št. 10.202, izreban 16. okt. 1915, IV. lot.

K 30.000 št. 68.435

K 10.000 št. 7.788, 130.169

K 5.000 št. 68.425

mного dobitkov po K 2000, 1000, 8000, 400 in veliko število dobitkov po K 200.

Izplačali smo na dobitkih za K 911.280.

Prihodnje žrebanje bo

15. in 17. febr. 1916.

Izžrebalo se bo 2750 dobitkov v skupnem znesku K 728.600

Srečke prodaja:

Ljubljanska kreditna banka

v Ljubljani,

kot poslovnica c. kr. avstrijske razredne loterije

in njene podružn. v Celju, Celovcu, Trstu, Splitu.

CENE za igralce 2. razreda:

$\frac{1}{1}$ K 40'—	$\frac{1}{2}$ K 20'—	$\frac{1}{4}$ K 10'—	$\frac{1}{8}$ K 5'—
-------------------------	-------------------------	-------------------------	------------------------

Dobitki plačljivi takoj in brez odbitka.

3. razred.